

HRVATSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO

- Utemeljen 1893 -

**HRVATSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO
SLUŽBA ZA EPIDEMIOLOGIJU KRONIČNIH MASOVNIH BOLESTI
Zagreb, Rockefellerova 7.**

IZVJEŠĆE

O OSOBAMA S INVALIDITETOM U REPUBLICI HRVATSKOJ

Autori

Dr. sc. Tomislav Benjak, dr. med.
specijalist javnog zdravstva, znanstveni suradnik

Suradnici:

Natalie Petreski
Manuela Radošević

Zagreb, siječanj 2012. godine

SADRŽAJ	POGREŠKA! KNJIŽNA OZNAKA NIJE DEFINIRANA.
UVOD	4
IZVORI PODATAKA	4
1. RH	5
1.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI	5
1.2. VRSTE OŠTEĆENJA	7
2. BJELOVARSKO BILOGORSKA ŽUPANIJA	9
2.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI	9
2.2. VRSTE OŠTEĆENJA	10
3. BRODSKO POSAVSKA ŽUPANIJA	11
3.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI	11
3.2. VRSTE OŠTEĆENJA	12
4. DUBROVAČKO NERETVANSKA ŽUPANIJA	13
4.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI	13
4.2. VRSTE OŠTEĆENJA	14
5. GRAD ZAGREB	15
5.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI	15
5.2. VRSTE OŠTEĆENJA	16
6. ISTARSKA ŽUPANIJA	17
6.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI	17
6.2. VRSTE OŠTEĆENJA	18
7. KARLOVAČKA ŽUPANIJA	19
7.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI	19
7.2. VRSTE OŠTEĆENJA	20
8. KOPRIVNIČKO KRIŽEVAČKA ŽUPANIJA	21
8.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI	21
8.2. VRSTE OŠTEĆENJA	22
9. KRAPINSKO ZAGORSKA ŽUPANIJA	23
9.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI	23
9.2. VRSTE OŠTEĆENJA	24
10. LIČKO SENJSKA ŽUPANIJA	25
10.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI	25
10.2. VRSTE OŠTEĆENJA	26
11. MEĐIMURSKA ŽUPANIJA	27
11.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI	27
11.2. VRSTE OŠTEĆENJA	28
12. OSJEČKO BARANJSKA ŽUPANIJA	29
12.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI	29
12.2. VRSTE OŠTEĆENJA	30
13. POŽEŠKO SLAVONSKA ŽUPANIJA	31
13.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI	31
13.2. VRSTE OŠTEĆENJA	32
14. PRIMORSKO GORANSKA ŽUPANIJA	33
14.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI	33
14.2. VRSTE OŠTEĆENJA	34
15. SISAČKO MOSLAVAČKA ŽUPANIJA	35
15.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI	35
15.2. VRSTE OŠTEĆENJA	36
16. SPLITSKO DALMATINSKA ŽUPANIJA	37
16.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI	37
16.2. VRSTE OŠTEĆENJA	38
17. ŠIBENSKO KNINSKA ŽUPANIJA	39
17.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI	39
17.2. VRSTE OŠTEĆENJA	40
18. VARAŽDINSKA ŽUPANIJA	41
18.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI	41
18.2. VRSTE OŠTEĆENJA	42

19. VIROVITIČKO PODRAVSKA ŽUPANIJA	43
19.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI	43
19.2. VRSTE OŠTEĆENJA	44
20. VUKOVARSKO SRIJEMSKA ŽUPANIJA	45
20.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI	45
20.2. VRSTE OŠTEĆENJA	46
21. ZADARSKA ŽUPANIJA	47
21.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI	47
21.2. VRSTE OŠTEĆENJA	48
22. ZAGREBAČKA ŽUPANIJA	49
22.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI	49
22.2. VRSTE OŠTEĆENJA	50
23. OSTALE NAPOMENE	51
24. INDIVIDUALNA IZVJEŠĆA ZA 2011. GODINU O PARAMETRIMA KOJI NISU OBUHVATĀENI OVIM IZVJEŠĆEM ...	52
24.1. DJECA S INVALIDITETOM I VEĆIM TEŠKOĆAMA U RAZVOJU	52
24.2. OSOBE S INVALIDITETOM S PODRUČJA VIROVITIČKO PODRAVSKE ŽUPANIJE ČIJI JE UZROK INVALIDITETA ILI KOMORBIDITETNA DIJAGNOZA KOJA PRIDONOSI FUNKCIONALNOM OŠTEĆENJU OSOBE IZ SKUPINE DUŠEVNIH POREMEĆAJA I POREMEĆAJA PONAŠANJA	58
24.3. OSOBE S INVALIDITETOM ČIJI SU UZROCI INVALIDITETA ILI KOMORBIDITETNE DIJAGNOZE KOJE PRIDONOSE FUNKCIONALNOM OŠTEĆENJU IZ SKUPINE DUŠEVNIH POREMEĆAJA I MENTALNE RETARDACIJE	62
24.4. OSOBE S INVALIDITETOM ČIJI JE UZROK INVALIDITETA POVEZAN S RADNIM PROCESOM (INVALIDI RADA)	62
24.5. OSOBE S INVALIDITETOM ČIJI JE UZROK INVALIDITETA ILI KOMORBIDITETNA DIJAGNOZA KOJA PRIDONOSI FUNKCIONALNOM OŠTEĆENJU OSOBE IZ SKUPINE BOLESTI KARDIOVASKULARNOG SUSTAVA	64
24.6. OSOBE S OŠTEĆENJEM SLUHA KAO UZROKOM INVALIDITETA	64
24.7. OSOBE ČIJI JE UZROK INVALIDITETA, ILI KOMORBIDITETNA DIJAGNOZA KOJA PRIDONOSI FUNKCIONALNOM OŠTEĆENJU OSOBE, POSTTRAUMATSKI STRESNI POREMEĆAJ (PTSP)	67
24.8. OSOBE S OŠTEĆENJEM SLUHA S PODRUČJA SISAČKO MOSLAVAČKE ŽUPANIJE I OPĆINE SISAK	70
24.9. PRIKAZ EPIDEMIOLOŠKIH PARAMETARA O OSOBAMA S DOWN SINDROMOM	72
24.10. PRIKAZ PARAMETARA O OSOBAMA S INVALIDITETOM S PODRUČJA OPĆINE VELIKA GORICA	75
24.11. PRIKAZ BROJA ZAPOSLENIH OSOBA S OŠTEĆENJEM VIDA	78
24.12. PRIKAZ EPIDEMIOLOŠKIH PARAMETARA O OSOBAMA S INVALIDITETOM S PODRUČJA DUBROVAČKO NERETVANSKE ŽUPANIJE	79
24.13. PRIKAZ EPIDEMIOLOŠKIH PARAMETARA O ŽENAMA S INVALIDITETOM S PODRUČJA BRODSKO POSAVSKE ŽUPANIJE	83
24.14. PRIKAZ NEKIH EPIDEMIOLOŠKIH PARAMETARA O OSOBAMA S INVALIDITETOM S PODRUČJA OSJEČKO BARANJSKE ŽUPANIJE	84
24.15. PRIKAZ EPIDEMIOLOŠKIH PARAMETARA O ŽENAMA S INVALIDITETOM S PODRUČJA MEĐIMURSKO ŽUPANIJE	85

Uvod

Prema procjenama UN problem invalidnosti je mnogo rašireniji nego što se inače misli: od deset stanovnika svake zemlje bar je jedan u izvjesnoj mjeri invalid. Prema posljednjem popisu pučanstva iz 2001. godine i Hrvatska ima slične pokazatelje. Raspolaganje odgovarajućim podacima o dizabilitetu – invaliditetu preduvjet je za planiranje odgovarajućih preventivnih mjera i donošenje programa za osobe s invaliditetom. Uostalom, unapređenje razine zdravlja pučanstva ima za cilj i dodavanje života godinama, odnosno povećanje broja godina života bez bolesti i invaliditeta. Hrvatska je prepoznajući taj problem donijela Zakon o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), koji propisuje način prikupljanja, obrade i zaštite tajnosti podataka o osobama s invaliditetom. Registar se vodi u Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo, a počeo je s radom 2002. godine. **Prema navedenom Zakonu invaliditet je trajno ograničenje, smanjenje ili gubitak sposobnosti (koje proizlazi iz oštećenja zdravlja) neke fizičke aktivnosti ili psihičke funkcije primjerene životnoj dobi osobe i odnosi se na sposobnosti, u obliku složenih aktivnosti i ponašanja, koje su općenito prihvaćene kao bitni sastojci svakodnevnog života.**

Izvori podataka

Podaci se u Registar prikupljaju iz:

a) *Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje*

Registar preuzima kvartalno podatke od Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje u elektronskom obliku.

b) *Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti*

Registar preuzima kvartalno podatke Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti u elektronskom obliku.

c) *Socijalne skrbi*

Centri za socijalnu skrb općina dostavljaju preslike obrasca "Nalaz i mišljenje" prvostupanijskih tijela vještačenja.

d) *Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi* dostavlja preslike obrasca "Nalaz i mišljenje" Drugostupanijskog tijela vještačenja. Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi u suradnji sa županijskim uredima za rad, zdravstvo i socijalnu skrb, za ratne vojne invalide II. Svjetskog rata, za osobe nastradale na služanju vojnog roka od 15. svibnja 1945. do 17. kolovoza 1990., mirnodopske i civilne invalide iz Domovinskog rata, II. Svjetskog rata i poraća, o kojima vodi evidenciju, dostavlja preslike obrazaca «Nalaz i mišljenje» Drugostupanijske liječničke komisije za pregled osoba obuhvaćenih Zakonom o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata te konačno rješenje o priznatom statusu.

e) *Prosvjete*

Županijski uredi za obrazovanje dostavljaju presliku rješenja o primjerenom obliku školovanja. Liječnici u povjerenstvu za utvrđivanje psihofizičkog stanja djeteta u sustavu školstva prijavu vrše na obrascu "Obrazac o invaliditetu". Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa dostavlja presliku Drugostupanijskog tijela vještačenja o primjerenom obliku školovanja.

f) *Zdravstva*

Primarna zdravstvena zaštita i specijalističko-konzilijarna zdravstvena zaštita prijavu dostavljaju na Obrascu o invaliditetu koji je propisan Pravilnikom o obrascu za dostavljanje podataka Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN br. 07/02.) Hrvatski zavod za javno zdravstvo (Služba za socijalnu medicinu) dostavlja godišnju bazu podataka hospitalizacija i bazu podataka o umrlima.

g) *Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka*

Temeljem čl. 6 st. 2. Pravilnika o znaku pristupačnosti ("Narodne novine", br. 16/05), nadležna tijela državne uprave dostavljaju kopije rješenja o znaku pristupačnosti Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom. Temeljem Pravilnika o postupku i načinu ostvarivanja prava na oslobađanje plaćanja godišnje naknade za uporabu javnih cesta i cestarine ("Narodne novine", br. 143/06), nadležno ministarstvo dostavlja kopije rješenja o oslobađanje plaćanja godišnje naknade za uporabu javnih cesta i cestarine Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom.

Do 30.09.2011. u Hrvatski registar o osobama s invaliditetom pristiglo je 978.818 različitih nalaza i rješenja za osobe s invaliditetom. Ukoliko se usporedi ovaj izvještaj s onim za 2010. godinu moguće je uočiti pad broja registriranih živih osoba s invaliditetom. Ovakvo kretanje je posljedica boljeg registriranja osobnih identifikatora (JMBG,OIB) čime je smanjena greška pri jednoznačnom povezivanju te registriranju smrti kod osoba s invaliditetom.

Ovogodišnje izvješće o osobama s invaliditetom sadrži prikaze općih sociodemografskih parametara te podatke o vrstama oštećenja za RH te za svaku županiju zasebno, a u prilogu izvješća nalaze se neki od odgovora na upite pristigle tijekom 2011. godine a koji se odnose na parametre o osobama s invaliditetom koje ovaj način izvještavanja ne obuhvaća. Sve obrade iz ovog izvještaja rađene su sa stanjem na dan 12.01.2012. Važno je ovdje istaći i metodologiju izračuna prevalencija. Za izračun prevalencije invaliditeta u RH i po županijama korišteni su parametri Registra osoba s invaliditetom te najnoviji službeni rezultati Popisa stanovništva iz 2011. godine. S obzirom da navedeni rezultati Popisa stanovništva iz 2011., trenutno ne sadrže prikaze raspodjele po dobnim skupinama, za izračun prevalencije invaliditeta po dobnim skupinama, korišteni su raspodjele iz Popisa stanovništva iz 2001. godine.

1. RH

1.1. Opći sociodemografski podaci

U Hrvatskoj, stanje na dan 12.01.2012., živi 518 081 osoba s invaliditetom od čega su 311 995 muški (60,2%) i 206 086 žene (39,8%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine oko 12,1% ukupnog stanovništva RH (tablica 2.)- *vidi napomenu o načinu izračuna prevalencije ispod tablice 2.* Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 284 505 (54,9%), je u radno aktivnoj dobi, 19-64 godina, dok je u dobnoj skupini 65+ 195 380 (37,7%) osoba (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan i u dječjoj dobi, 0-19 godina, i to u udjelu od 7,4%. Najveći broj osoba s invaliditetom ima prebivalište u Gradu Zagrebu i Splitsko dalmatinskoj županiji. U te dvije županije živi oko 29,7% od ukupnog broja osoba s invaliditetom (Tablica 1.), no ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije dolazimo do podatka da je najveći udio u Krapinsko zagorskoj s time da je najviša prevalencija u dječjoj dobi u Međimurskoj županiji, u radno aktivnoj dobi u Krapinsko zagorskoj dok u dobi iznad 65 godina najveća prevalencija je u Splitsko dalmatinskoj županiji (tablica 2).

Tablica 1. Prikaz broja osoba s invaliditetom prema spolu, županijama prebivališta te dobnim skupinama

ŽUPANIJA PREBIVALIŠTA	Dobne skupine						Ukupno
	0-19		20-64		65+		
	m	ž	m	ž	m	ž	
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	901	607	5280	2686	2792	3688	15954
BRODSKO-POSAVSKA	875	562	8305	2400	3003	2960	18105
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	557	381	4845	2077	2068	1539	11467
GRAD ZAGREB	5492	3275	27018	19790	15998	19907	91480
ISTARSKA	751	476	4938	2697	2673	2410	13945
KARLOVAČKA	446	283	5883	2345	3136	4193	16286
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	945	592	4131	2194	1807	2121	11790
KRAPINSKO-ZAGORSKA	1026	576	6949	4393	3853	4090	20887
LIČKO-SENJSKA	194	133	2628	841	1633	1183	6612
MEĐIMURSKA	1029	733	3481	2319	1762	2194	11518
OSJEČKO-BARANJSKA	1605	1144	14964	5742	5536	5736	34727
POŽEŠKO-SLAVONSKA	378	256	4380	1658	2067	1827	10566
PRIMORSKO-GORANSKA	527	368	8183	4846	5397	6680	26001
SISAČKO-MOSLAVAČKA	733	420	8974	3190	4087	3666	21070
SPLITSKO-DALMATINSKA	2889	1848	23135	12378	11623	11022	62895
ŠIBENSKO-KNINSKA	267	186	5988	2118	3413	3195	15167
VARAŽDINSKA	782	528	7169	4590	3955	5133	22157
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	334	243	4507	1533	1590	1812	10019
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	898	615	8888	3093	3335	3084	19913
ZADARSKA	723	385	6755	2339	3532	2629	16363
ZAGREBAČKA	1882	1109	11977	6701	5567	4671	31907
Nespecificirano	152	90	12323	3874	9081	3732	29252
Ukupno	23386	14810	190701	93804	97908	97472	518081

Napomena: 1. obradu podataka moguća je i po petogodišnjim dobnim skupinama
2. Nespecificirano – županija prebivališta nije navedena ili mjesto prebivališta nije u službenom šifarniku naselja

Tablica 2. Prikaz udjela osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije te u pojedinim dobnim skupinama - prevalencija invaliditeta na 100 stanovnika

Županija prebivališta	Prevalencija invaliditeta (%)	Prevalencij invaliditeta u dobnj skupini 0-19 (%)	Prevalencija invaliditeta u dobnj skupini 20-64 (%)	Prevalencija invaliditeta u dobnj skupini 65+(%)
KRAPINSKO-ZAGORSKA	15,7	4,8	13,3	33,9
ŠIBENSKO-KNINSKA	13,9	1,7	12,6	30,1
SPLITSKO-DALMATINSKA	13,8	4,0	12,8	34,2
POŽEŠKO-SLAVONSKA	13,5	2,8	12,3	28,8
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	13,3	4,7	10,2	28,2
LIČKO-SENJSKA	13	2,9	11,6	23,1
KARLOVAČKA	12,7	2,5	9,9	25,9
VARAŽDINSKA	12,6	2,9	10,6	32,2
SISAČKO-MOSLAVAČKA	12,2	2,8	11,1	23,1
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	11,8	2,5	11,1	22,6
GRAD ZAGREB	11,5	5,1	9,6	30,1
OSJEČKO-BARANJSKA	11,4	3,4	10,4	22,8
BRODSKO-POSAVSKA	11,4	3	10,5	22,3
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	11,1	2,8	10	21,7
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	10,2	5,2	8,5	19,1
MEĐIMURSKA	10,1	5,7	8,1	24,5
ZAGREBAČKA	10	4	9,9	23,8
ZADARSKA	9,6	2,7	9,6	24,2
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	9,3	3	9,6	18,4
PRIMORSKO-GORANSKA	8,8	1,4	6,8	24,4
ISTARSKA	6,7	2,7	6	15,8
Republika Hrvatska	12,1	3,6	10,7	28,2

Napomena:

- za izračun ukupne prevalencije u RH i po županijama korišteni su podaci iz tablice 1. ovoga biltena te rezultata Popis stanovništva iz 2011.
- za izračun prevalencije po dobnim skupinama korišteni su podaci iz tablice 1. ovog biltena te rezultati popisa stanovništva iz 2001. godine s obzirom da trenutni službeni rezultati Popisa stanovništva iz 2011. ne sadrže raspodjelu po dobnim skupinama

Oko 67% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. Oko 25% ima srednju stručnu spremu dok je oko 3% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje zabilježeno je kod 3907 osoba s invaliditetom. Prema podacima*, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u RH je 15 524 zaposlenih (zaposleni i privremeno radno nesposobni) osoba s invaliditetom s 65% udjelom muških i 35% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV i poljoprivredni radnik, trgovac, ekonomski tehničar, konobar, auto mehaničar, kuhar te vozač. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (77%) žive u obitelji dok ih oko 19% živi samo. 2,8% ih boravi u ustanovi dok ih oko 1% ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 18% osoba s invaliditetom. Oko 53% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60. Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. U Registar osoba s invaliditetom pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 27649 osoba s time da je veći broj muških osoba (63,5%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 122 407 osoba s invaliditetom, oko 24% od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U RH živi 59771 branitelja s invaliditetom od kojih 58546 ostvaruje odgovarajuća novčana prava temeljem invaliditeta. Zabilježeno je i 9838 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 3).

Tablica 3. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	337204
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	122407
Ministarstvo obitelji, branitelja i međug.en.solid. (branitelja domovinskog rata)	59771
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	27649
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	9838
Ukupno	556869

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

1.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te duševni poremećaji. U RH 27,5 % osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 4).

Tablica 4. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija / 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	148946	28,8	35
duševni poremećaji	122954	23,7	29
oštećenje drugih organa	118377	22,9	28
oštećenje središnjeg živčanog sustava	94408	18,2	22
mentalna retardacija	21934	4,1	5
oštećenje vida	17665	3,4	4
oštećenje glasovno govorne komunikacije	15146	2,9	4
oštećenje sluha	12765	2,5	3
oštećenje perifernog živčanog sustava	12041	2,3	3
prirođene anomalije i kromosopatije	8554	1,7	2
autizam	1092	0,2	0,3
višestruka oštećenja	142279	27,5	33

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54), dok su najčešći uzroci duševnih poremećaja koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini neurotskih, vezanih uz stres i somatoformnih poremećaja (F40-F49). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u RH je oko 2,3% od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 10 283 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 854 branitelja Domovinskog rata dok ih 713 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 5. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 5. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	24136
F20.5	Rezidualna shizofrenija	1706
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	3389
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	1092
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	236
G12	Spinalna mišićna atrofija	238
G71	Mišićna distrofija	501
G80	Infantilna cerebralna paraliza	4755
G82	Para i tetraplegija	4569
H54.0	Sljepoća na oba oka	3393
H91.93	Gluhoća*	2644
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	1214
Q90	Down sindrom	1521
S48	Amputacija obje nadlaktice	118
S58	Amputacija obje podlaktice	25
S68	Amputacija obje šake	12
S78	Amputacija obje natkoljenice	108
S88	Amputacija obje potkoljenice	249
S98	Amputacija oba stopala	47
G35	Multipla skleroza	1838

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

2. Bjelovarsko bilogorska županija

2.1. Opći sociodemografski podaci

U Bjelovarsko bilogorskoj županiji, stanje na dan 12.01.2012., živi 15954 osoba s invaliditetom od čega su 8973 muški (56,2%) i 6981 žene (43,8%) (tablica 1) te na taj način osobe s invaliditetom čine 13,3% ukupnog stanovništva Bjelovarsko bilogorske županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 7966 (49,9%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 9,5% udjelom prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Bjelovarsko bilogorska županija nešto iznad prosjeka za ukupnu prevalenciju te prevalenciju u dječjoj dobi, dok je ispod prosjeka za prevalenciju u radno aktivnoj dob. Prevalencija invaliditeta u dobnjoj skupini 65+ podjednaka je s prevalencijom u toj dobnjoj skupini u RH (tablica 2.).

Oko 81% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. Oko 13% ima srednju stručnu spremu dok je 1% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 5% osoba s invaliditetom. Prema podacima*, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Bjelovarsko bilogorskoj županiji je 269 zaposlenih osoba s invaliditetom (zaposleni, privremeno radno nesposobni) s 70% udjelom muških i 30% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV i poljoprivredni radnik, trgovac te automehaničar. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (75%) žive u obitelji dok ih čak oko 22% živi samo. Oko 2% ih boravi u ustanovi dok ih oko 1% ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi čak oko 31% osoba s invaliditetom. Oko 55% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Bjelovarsko bilogorske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 1282 osoba s većim brojem muških osoba (60%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 5800 osoba s invaliditetom, oko 36% od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Bjelovarsko bilogorskoj županiji živi 1498 branitelja s invaliditetom te 278 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 6).

Tablica 6. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Bjelovarsko bilogorske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	8446
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	5800
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	1498
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	1282
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	278
Ukupno	17304

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

2.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Bjelovarsko bilogorske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa i organskih sustava. U Bjelovarsko bilogorskoj županiji 34,7% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 7).

Tablica 7. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija / 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	5961	37,4	50
oštećenje drugih organa	4189	26,3	35
duševni poremećaji	3405	21,3	28
oštećenje središnjeg živčanog sustava	2710	17	23
mentalna retardacija	1120	7	9
oštećenje vida	613	3,8	5
oštećenje glasovno govorne komunikacije	575	3,6	5
oštećenje perifernog živčanog sustava	473	3	4
oštećenje sluha	467	2,9	4
prirođene anomalije i kromosomopatije	291	1,8	2
autizam	27	0,2	0,2
višestruka oštećenja	5533	34,7	46

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54), dok su najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (I00-I99). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u Bjelovarsko bilogorskoj županiji je 2,2%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 320 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 20 branitelj Domovinskog rata dok ih 15 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 8. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 8. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	641
F20.5	Rezidualna shizofrenija	47
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	127
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	27
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	4
G12	Spinalna mišićna atrofija	11
G71	Mišićna distrofija	21
G80	Infantilna cerebralna paraliza	146
G82	Para i tetraplegija	145
H54.0	Sljepoća na oba oka	111
H91.93	Gluhoća	110
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	47
Q90	Down sindrom	32
S48	Amputacija obje nadlaktice	8
S68	Amputacija obje šake	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	3
S88	Amputacija obje potkoljenice	2
S98	Amputacija oba stopala	1
G35	Multipla skleroza	44

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušnosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

3. Brodsko posavska županija

3.1. Opći sociodemografski podaci

U Brodsko posavskoj županiji, stanje na dan 12.01.2012., živi 18105 osoba s invaliditetom od čega su 12183 muški (67,3%) i 5922 žene (32,7%) (tablica 1) te na taj način osobe s invaliditetom čine 11,4% ukupnog stanovništva Brodsko posavske županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 10705 (59,1%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 7,9% udijelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Brodsko posavska županija ispod prosjeka za ukupnu te prevalencije u dječjoj, radno aktivnoj dobi te za dob stariju od 65 godina (tablica 2).

Oko 73% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 21,4% ima srednju stručnu spremu dok je 1,3% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod oko 4% osoba s invaliditetom. Prema podacima*, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Brodsko posavskoj županiji je 366 zaposlenih (zaposleni i privremeno radno nesposobni) osoba s invaliditetom s 77% udjelom muških i 23% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su vozač i automehaničar. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (80%) žive u obitelji dok ih oko 17% živi samo. 1,7% ih boravi u ustanovi dok ih oko 1% ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 18% osoba s invaliditetom. Oko 45% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Brodsko posavske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 1028 osoba s time da je veći broj muških osoba (61,9%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 5290 osoba s invaliditetom, oko 29% od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Brodsko posavskoj županiji živi 3605 branitelja s invaliditetom te 381 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 9).

Tablica 9. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Brodsko posavske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	9640
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	5290
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	3605
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	1028
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	381
Ukupno	19944

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

3.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Brodsko posavske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa i organskih sustava. U Brodsko posavskoj županiji oko 33 % osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 10).

Tablica 10. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija / 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	5811	32,1	37
oštećenje drugih organa	4379	24,2	28
duševni poremećaji	3785	20,9	24
oštećenje središnjeg živčanog sustava	2792	15,4	18
mentalna retardacija	1253	6,9	8
oštećenje glasovno govorne komunikacije	810	4,5	5
oštećenje vida	764	4,2	5
oštećenje perifernog živčanog sustava	722	4	5
oštećenje sluha	629	3,5	4
prirođene anomalije i kromosopatije	321	1,8	2
autizam	54	0,3	0,3
višestruka oštećenja	6010	33,2	38

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54), dok su najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (I00-I99). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u Brodsko posavskoj županiji je oko 2,5%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 368 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 63 branitelj Domovinskog rata dok ih 24 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 11. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 11. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	772
F20.5	Rezidualna shizofrenija	23
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	128
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	54
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	10
G12	Spinalna mišićna atrofija	4
G71	Mišićna distrofija	18
G80	Infantilna cerebralna paraliza	182
G82	Para i tetraplegija	212
H54.0	Sljepoća na oba oka	160
H91.93	Gluhoća*	146
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	42
Q90	Down sindrom	64
S48	Amputacija obje nadlaktice	3
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S68	Amputacija obje šake	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	3
S88	Amputacija obje potkoljenice	11
S98	Amputacija oba stopala	4
G35	Multipla skleroza	69

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušnosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

4. Dubrovačko neretvanska županija

4.1. Opći sociodemografski podaci

U Dubrovačko neretvanskoj županiji, stanje na dan 12.01.2012., živi 11467 osoba s invaliditetom od čega su 7470 muški (65,2%) i 3997 žene (34,8%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 9,3% ukupnog stanovništva Dubrovačko neretvanske županije (tablica 2)*. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 6922 (60,3%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 8,2% udjelju prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Dubrovačko neretvanska županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te prevalenciju po svim navedenim dobnim skupinama pogotovo za dobnu skupinu 65+ (tablica 2).

57,2% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 33,6% ima srednju stručnu spremu dok je 4,8% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 4,4% osoba s invaliditetom. Prema podacima*, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Dubrovačko neretvanskoj županiji je 510 zaposlenih (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osoba s invaliditetom s 64% udjelom muških i 36% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su trgovac te vodoinstalater. Osobe s invaliditetom, prema podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (83%) žive u obitelji dok ih oko 14% živi samo. Oko 3% ih boravi u ustanovi dok ih 0,3% ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 14% osoba s invaliditetom. Oko 66% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegovu u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Dubrovačko neretvanske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 509 osoba s time da je veći broj muških osoba (60,5%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 3039 osoba s invaliditetom, oko 27% od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Dubrovačko neretvanskoj županiji živi 2074 branitelja s invaliditetom te 337 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 12).

Tablica 12. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Dubrovačko neretvanske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	6544
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	3039
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	2074
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	337
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	509
Ukupno	12503

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

4.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Dubrovačko neretvanske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te duševni poremećaji. U Dubrovačko neretvanskoj županiji 26,9 % osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 13).

Tablica 13. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	2707	23,7	22
duševni poremećaji	2707	23,6	22
oštećenje drugih organa	2691	23,4	22
oštećenje središnjeg živčanog sustava	1674	14,6	14
mentalna retardacija	530	4,6	4
oštećenje vida	496	4,3	4
oštećenje glasovno govorne komunikacije	390	3,4	3
oštećenje sluha	302	2,6	3
oštećenje perifernog živčanog sustava	280	2,4	2
prirodne anomalije i kromosopatije	264	2,3	2
autizam	28	0,2	0,2
višestruka oštećenja	3079	26,9	25

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54), dok su najčešći uzroci duševnih poremećaja koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini neurotskih, vezanih uz stres te somatoformnih poremećaja (F40-F48). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u Dubrovačko neretvanskoj županiji je oko 2,3%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 212 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 25 branitelja Domovinskog rata dok ih 22 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 14. prikazani su podaci o dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 14. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	478
F20.5	Rezidualna shizofrenija	92
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	136
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	28
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	3
G12	Spinalna mišićna atrofija	5
G71	Mišićna distrofija	12
G80	Infantilna cerebralna paraliza	182
G82	Para i tetraplegija	142
H54.0	Sljepoća na oba oka	106
H91.93	Gluhoća*	60
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	39
Q90	Down sindrom	51
S48	Amputacija obje nadlaktice	1
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S88	Amputacija obje potkoljenice	4
G35	Multipla skleroza	37

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

5. Grad Zagreb

5.1. Opći sociodemografski podaci

U Gradu Zagrebu, stanje na dan 12.01.2012., živi 91 480 osoba s invaliditetom od čega su 48 508 muški (53%) i 42 972 žene (47%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 11,5% ukupnog stanovništva županije (tablica 2.). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 46 808 (51,1%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u 9,6% prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Grad Zagreb nešto ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te prevalenciju u radno aktivnoj dobi, a iznad prosjeka za prevalenciju u dobnim skupinama 0-19 i 65+ (tablica 2).

48,5% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 36,7% ima srednju stručnu spremu dok je 7,1% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 7,7% osoba s invaliditetom. Prema podacima*, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Gradu Zagrebu je 3458 zaposlenih (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osoba s invaliditetom s 53% udjelom muških i 47% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik, vozač, ekonomski tehničar, elektrotehničar, te krojač. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (80%) žive u obitelji dok ih oko 13% živi samo. 5,6% ih boravi u ustanovi dok ih oko 1% ima udomitelja ili skrbnika. U Gradu Zagrebu je 39 beskućnika koji su osobe s invaliditetom. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 13% osoba s invaliditetom. Oko 48% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegovu u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Grada Zagreba, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 6606 osoba s time da je veći broj muških osoba (65%). Mentalna retardacija, s 67% udjelom lake mentalne retardacije, je najčešći specificirani uzrok koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija redovnim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup i posebnu dodatnu pomoć (defektolog, logoped, psihoterapeut i dr.) najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 14702 osoba s invaliditetom, oko 16% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Gradu Zagrebu živi 7549 branitelja s invaliditetom te 1483 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 15).

Tablica 15. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Grada Zagreb, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	66054
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	14702
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	7549
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	6606
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	1483
Ukupno	96393

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

5.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Grada Zagreba, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja središnjeg živčanog sustava te oštećenja lokomotornog sustava. U Gradu Zagrebu 24,4% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 16.).

Tablica 16. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje središnjeg živčanog sustava	26419	28,9	33
oštećenje lokomotornog sustava	23709	25,9	30
duševni poremećaji	16787	18,4	21
oštećenje drugih organa	16213	17,7	21
mentalna retardacija	2941	3,2	4
oštećenje glasovno govorne komunikacije	2501	2,7	3
oštećenje vida	1954	2,1	3
prirodne anomalije i kromosopatije	1717	1,9	2
oštećenje sluha	1515	1,7	2
oštećenje perifernog živčanog sustava	1196	1,3	2
autizam	252	0,3	0,3
višestruka oštećenja	22314	24,4	28

Najčešći uzroci oštećenja središnjeg živčanog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju su potpuni gubitak funkcije jednog segmenta cervikalne regije nakon prijeloma trupa kralješka te potpuni gubitak funkcije jednog segmenta lumbalne i torakalne regije, dok su najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postoitke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u je u Gradu Zagrebu 2,4%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 1911 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 196 branitelja Domovinskog rata dok ih 129 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 17. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 17. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	3327
F20.5	Rezidualna shizofrenija	205
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	460
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	252
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	35
G12	Spinalna mišićna atrofija	45
G71	Mišićna distrofija	82
G80	Infantilna cerebralna paraliza	964
G82	Para i tetraplegija	578
H54.0	Sljepoća na oba oka	424
H91.93	Gluhoća	370
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	109
Q90	Down sindrom	322
S48	Amputacija obje nadlaktice	29
S58	Amputacija obje podlaktice	3
S68	Amputacija obje šake	3
S78	Amputacija obje natkoljenice	23
S88	Amputacija obje potkoljenice	42
S98	Amputacija oba stopala	6
G35	Multipla skleroza	348

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušnosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

6. Istarska županija

6.1. Opći sociodemografski podaci

U Istarskoj županiji, stanje na dan 12.01.2012., živi 13 945 osoba s invaliditetom od čega su 8362 muški (60%) i 5583 žene (40%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 6,7% ukupnog stanovništva županije (tablica 2.). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 7635 (54,7%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 8,8% udijelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da Istarska županija ima, u odnosu na ostale županije, najmanji udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije te da je ispod prosjeka za prevalencije u svim navedenim dobnim skupinama (tablica 2).

61,1% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 29,1% ima srednju stručnu spremu dok je 3,7% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 6,1% osoba s invaliditetom. Prema podacima*, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Istarskoj županiji je 1051 zaposlena (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osoba s invaliditetom s 70% udjelom muških i 30% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su ekonomski tehničar, kuhar te konobar. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (81%) žive u obitelji dok ih oko 16% živi samo. Oko 2% ih boravi u ustanovi dok ih 0,2% ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 14% osoba s invaliditetom. Oko 52% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Istarske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 927 osoba s time da je veći broj muških osoba (65%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije i specifične poteškoće u učenju te postojanje višestrukih teškoća u psihofizičkom razvoju su najčešći specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup i posebnu dodatnu pomoć (defektolog, logoped, psihoterapeut i dr.) najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 3252 osoba s invaliditetom, oko 23% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Istarskoj županiji živi 695 branitelja s invaliditetom te 376 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 18).

Tablica 18. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Istarske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	9603
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	3252
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	695
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	927
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	376
Ukupno	14853

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

6.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Istarske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja drugih organa i organskih sustava te oštećenja lokomotornog sustava. U Istarskoj županiji 28,7% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 19).

Tablica 19. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje drugih organa	3934	28,2	19
oštećenje lokomotornog sustava	3603	25,8	17
duševni poremećaji	2658	19,1	13
oštećenje središnjeg živčanog sustava	1991	14,3	10
oštećenje vida	612	4,4	3
mentalna retardacija	650	4,7	3
oštećenje glasovno govorne komunikacije	564	4	3
oštećenje sluha	355	2,6	2
oštećenje perifernog živčanog sustava	353	2,5	2
prirođene anomalije i kromosomopatije	303	2,2	2
autizam	56	0,4	0,3
višestruka oštećenja	4002	28,7	19

Najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (I00-I99), dok najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u je u Istarskoj županiji oko 2,5%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 305 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 20 branitelja Domovinskog rata dok ih 27 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 20. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 20. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	396
F20.5	Rezidualna shizofrenija	29
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	81
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	56
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	9
G12	Spinalna mišićna atrofija	9
G71	Mišićna distrofija	29
G80	Infantilna cerebralna paraliza	154
G82	Para i tetraplegija	155
H54.0	Sljepoća na oba oka	113
H91.93	Gluhoća*	62
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	45
Q90	Down sindrom	44
S48	Amputacija obje nadlaktice	2
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	4
S88	Amputacija obje potkoljenice	1
S98	Amputacija oba stopala	1
G35	Multipla skleroza	91

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

7. Karlovačka županija

7.1. Opći sociodemografski podaci

U Karlovačkoj županiji, stanje na dan 12.01.2012., živi 16 286 osoba s invaliditetom od čega su 9465 muški (58,1%) i 6821 žene (41,9%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 12,7% ukupnog stanovništva županije (tablica 2.). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 8228 (50,5%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 4,5% udijelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Karlovačka županija iznad prosjeka za ukupnu prevalenciju invaliditeta u RH (tablica 2).

74,9% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 19,3% ima srednju stručnu spremu dok je 2,4% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 3,5% osoba s invaliditetom. Prema podacima*, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Karlovačkoj županiji je 312 zaposlenih (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osoba s invaliditetom s 74% udjelom muških i 26% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV i poljoprivredni radnik, automehaničar, trgovac te ekonomski tehničar. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (74%) žive u obitelji dok ih čak oko 24% živi samo. Oko 2% ih boravi u ustanovi dok ih oko 1% ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 24% osoba s invaliditetom. Oko 61% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegovom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava iz sustava mirovinskog osiguranja. Iz Karlovačke županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 490 osoba s time da je veći broj muških osoba (63%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju je najčešći specificirani uzrok koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup i posebnu dodatnu pomoć (defektolog, logoped, psihoterapeut i dr.) najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 6692 osoba s invaliditetom, oko 41% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu mirovinskog osiguranja. U Karlovačkoj županiji živi 2692 branitelja s invaliditetom te 597 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 21).

Tablica 21. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Karlovačke županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	7516
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	6692
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	2692
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	597
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	490
Ukupno	17987

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

7.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Karlovačke županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa i organskih sustava. U Karlovačkoj županiji 39% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 22).

Tablica 22. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	6108	37,5	47
oštećenje drugih organa	5641	34,6	44
duševni poremećaji	4507	27,7	35
oštećenje središnjeg živčanog sustava	2630	16,1	20
oštećenje vida	1256	7,7	10
mentalna retardacija	669	4,1	5
oštećenje sluha	632	3,9	5
oštećenje perifernog živčanog sustava	562	3,5	4
oštećenje glasovno govorne komunikacije	317	1,9	2
prirodne anomalije i kromosopatije	248	1,5	2
autizam	21	0,1	0,2
višestruka oštećenja	6348	39	49

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54) dok najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (I00-I99). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u je u Karlovačkoj županiji oko 1,8%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 221 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 43 branitelja Domovinskog rata dok ih 33 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 23. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao eži oblici invaliditeta.

Tablica 23. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	1253
F20.5	Rezidualna shizofrenija	103
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	87
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	21
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	8
G12	Spinalna mišićna atrofija	6
G71	Mišićna distrofija	17
G80	Infantilna cerebralna paraliza	124
G82	Para i tetraplegija	176
H54.0	Sljepoća na oba oka	171
H91.93	Gluhoća	176
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	58
Q90	Down sindrom	52
S48	Amputacija obje nadlaktice	3
S58	Amputacija obje podlaktice	2
S68	Amputacija obje šake	2
S78	Amputacija obje natkoljenice	4
S88	Amputacija obje potkoljenice	16
S98	Amputacija oba stopala	1
G35	Multipla skleroza	60

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

8. Koprivničko križevačka županija

8.1. Opći sociodemografski podaci

U Koprivničko križevačkoj županiji, stanje na dan 12.01.2012., živi 11790 osoba s invaliditetom od čega su 6883 muški (58,4%) i 4907 žene (41,6%) (tablica 1) te na taj način osobe s invaliditetom čine 10,2% ukupnog stanovništva županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 6325 (53,7%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 13% udijelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Koprivničko križevačka županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te prevalenciju u radno aktivnoj i dobi starijoj od 65 godina dok je iznad prosjeka za prevalenciju invaliditeta u dječjoj dobi (tablica 2).

78,6% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 14,3% ima srednju stručnu spremu dok je 1,6% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 5,5% osoba s invaliditetom. Prema podacima*, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Koprivničko križevačkoj županiji je 337 zaposlenih (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osoba s invaliditetom s 71% udjelom muških i 29% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV te poljoprivredni radnik. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (75%) žive u obitelji dok ih oko 19% živi samo. Oko 4% ih boravi u ustanovi dok ih oko 2% ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 15% osoba s invaliditetom. Oko 45% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegovu u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Koprivničko križevačke županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 1437 osoba s time da je veći broj muških osoba (63%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 3622 osoba s invaliditetom, oko 31% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Koprivničko križevačkoj županiji živi 986 branitelja s invaliditetom te 137 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 24).

Tablica 24. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Koprivničko križevačke županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	6637
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	3622
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	986
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	137
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	1437
Ukupno	12819

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

8.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Koprivničko križevačke županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa. U Koprivničko križevačkoj županiji 37,7% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 25).

Tablica 25. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	3731	31,7	32
oštećenje drugih organa	3024	25,7	26
duševni poremećaji	3021	25,6	26
oštećenje središnjeg živčanog sustava	1909	16,2	17
mentalna retardacija	858	7,3	7
oštećenje glasovno govorne komunikacije	838	7,1	7
oštećenje vida	411	3,5	4
oštećenje perifernog živčanog sustava	353	3	3
oštećenje sluha	297	2,5	3
prirodene anomalije i kromosomopatije	203	1,7	2
autizam	16	0,1	0,1
višestruka oštećenja	4448	37,7	38

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54) dok najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (I00-I99). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u je u Koprivničko križevačkoj županiji oko 1,6%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 174 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 10 branitelja Domovinskog rata dok ih 3 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 26. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 26. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	1025
F20.5	Rezidualna shizofrenija	86
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	167
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	16
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	5
G12	Spinalna mišićna atrofija	7
G71	Mišićna distrofija	17
G80	Infantilna cerebralna paraliza	91
G82	Para i tetraplegija	129
H54.0	Sljepoća na oba oka	114
H91.93	Gluhoća	49
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	27
Q90	Down sindrom	39
S48	Amputacija obje nadlaktice	8
S78	Amputacija obje natkoljenice	6
S88	Amputacija obje potkoljenice	8
G35	Multipla skleroza	50

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušnosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

9. Krapinsko zagorska županija

9.1. Opći sociodemografski podaci

U Krapinsko zagorskoj županiji, stanje na dan 12.01.2012., živi 20887 osoba s invaliditetom od čega su 11828 muški (56,6%) i 9059 žene (43,4%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 15,7% ukupnog stanovništva županije (tablica 2.). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 11342 (54,3%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 7,7% udjelom prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je u Krapinsko zagorskoj županiji najveća prevalencija invaliditeta u RH s time da je prevalencija iznad prosjeka za sve navedene dobne skupine (tablica 2).

Oko 78% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 15% ima srednju stručnu spremu dok je oko 1% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod oko 6% osoba s invaliditetom. Prema podacima*, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Krapinsko zagorskoj županiji je 583 zaposlene (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osobe s invaliditetom s 67% udjelom muških i 33% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik, strojobravar te tesar. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (74%) žive u obitelji dok ih čak oko 20% živi samo. Oko 5% ih boravi u ustanovi dok ih oko 1% ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 15% osoba s invaliditetom. Oko 56% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegovom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Krapinsko zagorske županije. U Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 1229 osoba s time da je veći broj muških osoba (68%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 5158 osoba s invaliditetom, oko 24% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Krapinsko zagorskoj županiji živi 575 branitelja s invaliditetom te 119 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 27).

Tablica 27. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Krapinsko zagorske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	15243
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	4926
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	1229
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	575
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	119
Ukupno	22092

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

9.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Krapinsko zagorske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja središnjeg živčanog sustava. U Krapinsko zagorskoj županiji 33,1% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 28).

Tablica 28. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	7640	36,6	57
oštećenje središnjeg živčanog sustava	5749	27,5	43
duševni poremećaji	5129	24,6	39
oštećenje drugih organa	4857	23,3	37
mentalna retardacija	1035	5	8
oštećenje glasovno govorne komunikacije	852	4,1	6
oštećenje vida	500	2,4	4
oštećenje sluha	434	2,1	3
oštećenje perifernog živčanog sustava	401	1,9	3
prirodne anomalije i kromosopatije	344	1,7	3
autizam	39	0,2	0,3
višestruka oštećenja	6917	33,1	52

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54) dok su najčešći uzroci oštećenja središnjeg živčanog sustava koja uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju potpuni gubitak funkcije jednog segmenta cervikalne regije nakon prijeloma trupa kralješka te potpuni gubitak funkcije jednog segmenta lumbalne i torakalne regije. Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u je u Krapinsko zagorskoj županiji 2,6%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 530 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 6 branitelja Domovinskog rata dok ih 6 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 29. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 29. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	1772
F20.5	Rezidualna shizofrenija	33
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	172
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	39
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	16
G12	Spinalna mišićna atrofija	12
G71	Mišićna distrofija	18
G80	Infantilna cerebralna paraliza	195
G82	Para i tetraplegija	167
H54.0	Sljepoća na oba oka	91
H91.93	Gluhoća	80
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	40
Q90	Down sindrom	40
S48	Amputacija obje nadlaktice	3
S58	Amputacija obje podlaktice	2
S78	Amputacija obje natkoljenice	2
S88	Amputacija obje potkoljenice	16
S98	Amputacija oba stopala	4
G35	Multipla skleroza	87

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

10. Ličko senjska županija

10.1. Opći sociodemografski podaci

U Ličko senjska županiji, stanje na dan 12.01.2012., živi 6612 osoba s invaliditetom od čega su 4455 muški (67,4%) i 2157 žene (32,6%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 13% ukupnog stanovništva županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 3469 (52,5%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 5% udjelom prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Ličko senjska županija iznad prosjeka za ukupnu prevalenciju te prevalenciju za radno aktivnu dob, dok je ispod prosjeka prevalencije u dječjoj dobi i u dobi iznad 65 godina (tablica 2).

70,7% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 24,2% ima srednju stručnu spremu dok je 1,7% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 3,4% osoba s invaliditetom. Prema podacima*, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Ličko senjskoj županiji je 210 zaposlenih (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osoba s invaliditetom s 76% udjelom muških i 24% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik te elektrotehničar. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (76%) žive u obitelji dok ih oko 20% živi samo. Oko 3% osoba s invaliditetom boravi u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 34% osoba s invaliditetom. Oko 57% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegovu u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Ličko senjske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 260 osoba s time da je veći broj muških osoba (60%). Više vrsta i stupnjeva teškoća u psihofizičkom razvoju te su najčešći specificirani uzroci koji određuje potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 1353 osoba s invaliditetom, oko 21% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Ličko senjskoj županiji živi 998 branitelja s invaliditetom te 302 osobe koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 30).

Tablica 30. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Ličko senjske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	4227
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	1353
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	998
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	302
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	260
Ukupno	7140

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

10.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Ličko senjske županije županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te duševni poremećaji. U Ličko senjskoj županiji 20,8% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 31).

Tablica 31. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	1737	26,3	34
duševni poremećaji	1371	20,7	27
oštećenje drugih organa	1268	19,2	25
oštećenje središnjeg živčanog sustava	705	10,7	14
mentalna retardacija	282	4,3	6
oštećenje vida	243	3,7	5
oštećenje perifernog živčanog sustava	163	2,5	3
oštećenje sluha	152	2,3	3
prirođene anomalije i kromosopatije	94	1,4	2
oštećenje glasovno govorne komunikacije	90	1,4	2
autizam	6	0,1	0,1
višestruka oštećenja	1374	20,8	27

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54) te posljedica ozljeda dok su najčešći uzroci duševnih poremećaja koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini neurotskih, vezanih uz stres i somatofornih poremećaja (F40-F49). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u je u Ličko senjskoj županiji 2,6%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 138 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 16 branitelja Domovinskog rata dok ih 24 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 32. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 32. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	263
F20.5	Rezidualna shizofrenija	17
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	60
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	6
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	2
G12	Spinalna mišićna atrofija	2
G71	Mišićna distrofija	3
G80	Infantilna cerebralna paraliza	58
G82	Para i tetraplegija	44
H54.0	Sljepoća na oba oka	67
H91.93	Gluhoća	23
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	11
Q90	Down sindrom	25
S48	Amputacija obje nadlaktice	2
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S68	Amputacija obje šake	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	1
S88	Amputacija obje potkoljenice	6
S98	Amputacija oba stopala	1
G35	Multipla skleroza	21

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

11. Međimurska županija

11.1. Opći sociodemografski podaci

U Međimurskoj županiji, stanje na dan 12.01.2012., živi 11518 osoba s invaliditetom od čega su 6272 muški (55%) i 5246 žene (45%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 10,1% ukupnog stanovništva županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 5800 (50,4%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 15,3% udijelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Međimurska županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te za radno aktivnu i životnu dob iznad 65 godina dob, dok je prevalencije u dječjoj dobi iznad prosjeka te je najveća zabilježena u RH (tablica 2).

75,4% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 17,5% ima srednju stručnu spremu dok je 1,3% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 5,8% osoba s invaliditetom. Prema podacima*, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Međimurskoj županiji je 269 zaposlenih (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osoba s invaliditetom s 68% udjelom muških i 32% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV, poljoprivredni radnik, nadničar, domaćica te zidar. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (79%) žive u obitelji dok ih oko 15% živi samo. 4% osoba s invaliditetom boravi u ustanovi dok ih oko 1% ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 21% osoba s invaliditetom. Oko 52% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Međimurske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 1388 osoba s time da je veći broj muških osoba (59%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 4168 osoba s invaliditetom, oko 36% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Međimurskoj županiji živi 387 branitelja s invaliditetom te 105 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 33).

Tablica 33. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Međimurske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	6574
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	4168
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	1388
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	387
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	105
Ukupno	12622

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

11.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Međimurske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa i organskih sustava. U Međimurskoj županiji 38,2% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 34).

Tablica 34. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	3597	31,2	31
oštećenje drugih organa	2965	25,7	26
duševni poremećaji	2559	22,2	22
oštećenje središnjeg živčanog sustava	1984	17,2	17
mentalna retardacija	1150	10	10
oštećenje glasovno govorne komunikacije	1056	9,2	9
oštećenje vida	695	6	6
oštećenje sluha	429	3,7	4
prirođene anomalije i kromosopatije	312	2,7	3
oštećenje perifernog živčanog sustava	306	2,7	3
autizam	21	0,2	0,2
višestruka oštećenja	4403	38,2	39

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54) dok najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (I00-I99). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Međimurskoj županiji oko 1,5%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 157 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 9 branitelja Domovinskog rata dok ih 2 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 35. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 35. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	760
F20.5	Rezidualna shizofrenija	40
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	102
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	21
G10,G11	Huntingtonova korea i nasljedene ataksije	10
G12	Spinalna mišićna atrofija	7
G71	Mišićna distrofija	19
G80	Infantilna cerebralna paraliza	178
G82	Para i tetraplegija	124
H54.0	Sljepoća na oba oka	135
H91.93	Gluhoća	109
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	36
Q90	Down sindrom	50
S48	Amputacija obje nadlaktice	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	11
S88	Amputacija obje potkoljenice	3
S98	Amputacija oba stopala	1
G35	Multipla skleroza	45

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

12. Osječko baranjska županija

12.1. Opći sociodemografski podaci

U Osječko baranjskoj županiji, stanje na dan 12.01.2012., živi 34727 osoba s invaliditetom od čega su 22105 muški (63,7%) i 12622 žene (36,3%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 11,4% ukupnog stanovništva županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 20706 (59,6%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 7,9% udjelom prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Osječko baranjska županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te prevalenciju za sve promatrane dobne skupine (tablica 2).

74,7% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 19,1% ima srednju stručnu spremu dok je 2,1% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 4,1% osoba s invaliditetom. Prema podacima*, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Osječko baranjskoj županiji je 608 zaposlenih (zaposlenih, privremeno radno nesposobnih) osoba s invaliditetom s 69% udjelom muških i 31% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik, trgovac, automehaničar te strojobravar. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (72%) žive u obitelji dok ih čak oko 25% živi samo. 2,1% osoba s invaliditetom boravi u ustanovi dok ih oko 1% ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 18% osoba s invaliditetom. Oko 57% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Osječko baranjske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 2468 osoba s time da je veći broj muških osoba (60%). Postojanje više vrsta teškoća u psihofizičkom razvoju te poremećaji govorno-glasovne komunikacije i specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 6672 osoba s invaliditetom, oko 19% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Osječko baranjskoj županiji živi 6290 branitelja s invaliditetom te 791 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 36).

Tablica 36. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Osječko baranjske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	21111
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	6672
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	6290
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	2468
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	791
Ukupno	37332

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

12.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Osječko baranjske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te duševni poremećaji. U Osječko baranjskoj županiji 24,3% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 37).

Tablica 37. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	9195	26,5	30
duševni poremećaji	8427	24,3	27
oštećenje drugih organa	6234	18	21
oštećenje središnjeg živčanog sustava	3815	11	13
mentalna retardacija	1668	4,8	6
oštećenje glasovno govorne komunikacije	1519	4,4	5
oštećenje vida	1141	3,3	4
oštećenje perifernog živčanog sustava	823	2,4	3
oštećenje sluha	793	2,3	3
prirodne anomalije i kromosomopatije	446	1,3	2
autizam	81	0,2	0,3
višestruka oštećenja	8452	24,3	28

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54) dok najčešći uzroci duševnih poremećaja koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini neurotskih, vezanih uz stres i somatoformnih poremećaja (F40-F49). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Osječko baranjskoj županiji oko 2,3%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 662 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 77 branitelja Domovinskog rata dok ih 43 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 38. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 38. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	1489
F20.5	Rezidualna shizofrenija	25
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	319
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	81
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	10
G12	Spinalna mišićna atrofija	11
G71	Mišićna distrofija	27
G80	Infantilna cerebralna paraliza	364
G82	Para i tetraplegija	343
H54.0	Sljepoća na oba oka	230
H91.93	Gluhoća	138
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	50
Q90	Down sindrom	107
S48	Amputacija obje nadlaktice	10
S68	Amputacija obje šake	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	13
S88	Amputacija obje potkoljenice	18
S98	Amputacija oba stopala	6
G35	Multipla skleroza	113

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušnosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

13. Požeško slavonska županija

13.1. Opći sociodemografski podaci

U Požeško slavonskoj županiji, stanje na dan 12.01.2012., živi 10566 osoba s invaliditetom od čega su 6825 muški (65%) i 3741 žene (35%) (tablica 1) te na taj način osobe s invaliditetom čine 13,5% ukupnog stanovništva županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 6038 (57%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 6% udijelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Požeško slavonska županija iznad prosjeka za ukupnu prevalenciju te za prevalenciju u radno aktivnoj te dobi iznad 65 godina dok je ispod prosjeka za prevalenciju u dječjoj dobi (tablica 2).

76,9% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 16,8% ima srednju stručnu spremu dok je 1,5% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 4,8% osoba s invaliditetom. Prema podacima*, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Požeško slavonskoj županiji je 348 zaposlenih (zaposlene, privremeno radno nesposobne) osoba s invaliditetom s 71% udjelom muških i 29% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik, ekonomski tehničar, zidar, automehaničar te krojač. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (79%) žive u obitelji dok ih oko 18% živi samo. 2% osoba s invaliditetom boravi u ustanovi dok ih 0,4% ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 18% osoba s invaliditetom. Oko 34% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Požeško slavonske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 434 osobe s time da je veći broj muških osoba (62%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup i posebnu dodatnu pomoć (defektolog, logoped, psihoterapeut) najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 2608 osoba s invaliditetom, oko 25% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Požeško slavonskoj županiji živi 1466 branitelja s invaliditetom te 190 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 39).

Tablica 39. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Požeško slavonske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	6756
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	2608
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	1466
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	434
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	190
Ukupno	11454

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

13.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Požeško-slavonske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa i organskih sustava. U Požeško-slavonskoj županiji 33,6% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 40).

Tablica 40. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	3439	32,6	44
oštećenje drugih organa	2812	26,6	36
duševni poremećaji	2289	21,7	29
oštećenje središnjeg živčanog sustava	1675	15,9	22
mentalna retardacija	679	6,4	9
oštećenje glasovno govorne komunikacije	476	4,5	6
oštećenje sluha	410	3,9	5
oštećenje vida	397	3,8	5
oštećenje perifernog živčanog sustava	323	3,1	4
prirodne anomalije i kromosopatije	234	2,2	3
autizam	6	0,1	0,1
višestruka oštećenja	3554	33,6	46

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54) dok najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (I00-I99). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Požeško-slavonskoj županiji oko 2,2%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 208 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 11 branitelja Domovinskog rata dok ih 12 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 41. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 41. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	482
F20.5	Rezidualna shizofrenija	29
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	109
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	6
G10,G11	Huntingtonova korea i nasljedene ataksije	14
G12	Spinalna mišićna atrofija	6
G71	Mišićna distrofija	14
G80	Infantilna cerebralna paraliza	100
G82	Para i tetraplegija	105
H54.0	Sljepoća na oba oka	77
H91.93	Gluhoća	47
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	34
Q90	Down sindrom	35
S48	Amputacija obje nadlaktice	1
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S68	Amputacija obje šake	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	3
S88	Amputacija obje potkoljenice	5
S98	Amputacija oba stopala	2
G35	Multipla skleroza	39

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušnosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

14. Primorsko goranska županija

14.1. Opći sociodemografski podaci

U Primorsko goranskoj županiji, stanje na dan 12.01.2012., živi 26001 osoba s invaliditetom od čega su 14107 muški (54%) i 11894 žene (46%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 8,8% ukupnog stanovništva županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 13029 (50,1%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 3,4% udijelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Primorsko goranska županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te za prevalencije svih navedenih dobnih skupina (tablica 2).

50,9% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 40,2% ima srednju stručnu spremu dok je 5,8% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 3,1% osoba s invaliditetom. Prema podacima*, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Primorsko goranskoj županiji je 1241 zaposlena (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osoba s invaliditetom s 62% udjelom muških i 38% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su ekonomski tehničar, konobar te kuhar. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (80%) žive u obitelji dok ih oko 18% živi samo. Oko 2% osoba s invaliditetom boravi u ustanovi dok ih 0,2% ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 12% osoba s invaliditetom. Oko 65% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Primorsko goranske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 119 osoba s time da je veći broj muških osoba (64%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificiran uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup i posebnu dodatnu pomoć (defektolog, logoped, psihoterapeut) najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 7593 osoba s invaliditetom, oko 29% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Primorsko goranskoj županiji živi 1597 branitelja s invaliditetom te 665 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 42).

Tablica 42. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Primorsko goranskoj županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	18326
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	7593
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	1597
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	665
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	119
Ukupno	28300

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

14.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Primorsko goranske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja drugih organa i organskih sustava te oštećenja lokomotornog sustava. U Primorsko goranskoj županiji 25,6% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 43).

Tablica 43. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje drugih organa	7284	28	25
oštećenje lokomotornog sustava	6523	25,1	22
duševni poremećaji	5051	19,4	17
oštećenje središnjeg živčanog sustava	3359	12,9	11
oštećenje vida	1043	4	4
oštećenje sluha	944	3,6	3
oštećenje perifernog živčanog sustava	686	2,6	2
mentalna retardacija	648	2,5	2
prirodne anomalije i kromosomopatije	410	1,6	1
oštećenje glasovno govorne komunikacije	384	1,5	1
autizam	84	0,3	0,3
višestruka oštećenja	6659	25,6	23

Najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (I00-I99) dok najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Primorsko goranskoj županiji 2,8%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 622 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 42 branitelja Domovinskog rata dok ih 58 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 44. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 44. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	1421
F20.5	Rezidualna shizofrenija	14
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	115
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	84
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	15
G12	Spinalna mišićna atrofija	16
G71	Mišićna distrofija	33
G80	Infantilna cerebralna paraliza	278
G82	Para i tetraplegija	413
H54.0	Sljepoća na oba oka	267
H91.93	Gluhoća	181
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	197
Q90	Down sindrom	58
S48	Amputacija obje nadlaktice	10
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	5
S88	Amputacija obje potkoljenice	15
S98	Amputacija oba stopala	3
G35	Multipla skleroza	153

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušnosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

15. Sisačko moslavačka županija

15.1. Opći sociodemografski podaci

U Sisačko moslavačkoj županiji, stanje na dan 12.01.2012., živi 21070 osoba s invaliditetom od čega su 13794 muški (66%) i 7276 žene (34%) (tablica 1) te na taj način osobe s invaliditetom čine 12,2% ukupnog stanovništva županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 12164 (57,7%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 5,5% udjelom prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Sisačko moslavačka županija iznad prosjeka za ukupnu prevalenciju te prevalencije u radno aktivnoj dobi dok je ispod prosjeka prevalencije u dječjoj i dobi starijoj od 65 godina (tablica 2).

74,1% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 20% ima srednju stručnu spremu dok je 1,7% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 4,2% osoba s invaliditetom. Prema podacima*, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Sisačko moslavačkoj županiji je 683 zaposlene (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osobe s invaliditetom s 73% udjelom muških i 27% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV i poljoprivredni radnik te vozač. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (79%) žive u obitelji dok ih oko 18% živi samo. Oko 2% osoba s invaliditetom boravi u ustanovi dok ih oko 1% ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi čak oko 24% osoba s invaliditetom. Oko 51% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Sisačko moslavačke županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 650 osoba s time da je veći broj muških osoba (66%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 4250 osoba s invaliditetom, oko 20% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Sisačko moslavačkoj županiji živi 4019 branitelja s invaliditetom te 650 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 45).

Tablica 45. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Sisačko moslavačkoj županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	13063
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	4250
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	4019
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	505
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	650
Ukupno	22487

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

15.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Sisačko moslavačke županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te duševni poremećaji. U Sisačko moslavačkoj županiji 29% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 46).

Tablica 46. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	6267	29,7	36
duševni poremećaji	6231	29,6	36
oštećenje drugih organa	4875	23,1	28
oštećenje središnjeg živčanog sustava	3849	18,3	22
oštećenje vida	804	3,8	5
mentalna retardacija	844	4	5
oštećenje sluha	740	3,5	4
oštećenje perifernog živčanog sustava	543	2,6	3
oštećenje glasovno govorne komunikacije	498	2,4	3
prirodne anomalije i kromosopatije	295	1,4	2
autizam	30	0,1	0,2
višestruka oštećenja	6100	29	35

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54) dok su najčešći uzroci duševnih poremećaja koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini neurotskih, vezanih uz stres i somatoformnih poremećaja (F40-F49). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Sisačko moslavačkoj županiji oko 2,9%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 552 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 29 branitelja Domovinskog rata dok ih 33 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 47. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 47. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	733
F20.5	Rezidualna shizofrenija	49
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	107
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	30
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	13
G12	Spinalna mišićna atrofija	7
G71	Mišićna distrofija	9
G80	Infantilna cerebralna paraliza	188
G82	Para i tetraplegija	189
H54.0	Sljepoća na oba oka	105
H91.93	Gluhoća	127
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	37
Q90	Down sindrom	44
S48	Amputacija obje nadlaktice	9
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	3
S88	Amputacija obje potkoljenice	9
S98	Amputacija oba stopala	1
G35	Multipla skleroza	43

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

16. Splitsko dalmatinska županija

16.1. Opći sociodemografski podaci

U Splitsko dalmatinskoj županiji, stanje na dan 12.01.2012., živi 62895 osoba s invaliditetom od čega su 37647 muški (59,8%) i 25248 žene (40,2%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 13,8% ukupnog stanovništva županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 35513 (56,5%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 7,5% udjelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Splitsko dalmatinska županija iznad prosjeka za ukupnu prevalenciju te za prevalencije u svim navedenim dobnim skupinama (tablica 2).

58,4% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 33,2% ima srednju stručnu spremu dok je 4,5% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 3,9% osoba s invaliditetom. Prema podacima*, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Splitsko dalmatinskoj županiji je 1313 zaposlenih (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osoba s invaliditetom s 62% udjelom muških i 38% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su ekonomski tehničar, konobar, krojač te kuhar. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (78%) žive u obitelji dok ih oko 20% živi samo. Oko 2% osoba s invaliditetom boravi u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 15% osoba s invaliditetom. Oko 63% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Splitsko dalmatinske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 2975 osoba s time da je veći broj muških osoba (66%). Postojanje više vrsta i stupnjeva teškoća u psihofizičkom razvoju te poremećaji govorno-glasovne komunikacije i specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija redovnim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 17681 osoba s invaliditetom, oko 28% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Splitsko dalmatinskoj županiji živi 9150 branitelja s invaliditetom te 1174 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 48).

Tablica 48. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Splitsko dalmatinska županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	38426
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	17681
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	9150
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	2975
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	1174
Ukupno	69406

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

16.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Splitsko dalmatinske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su duševni poremećaji te oštećenja lokomotornog sustava. U Splitsko dalmatinskoj županiji 24,1% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 49).

Tablica 49. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
duševni poremećaji	18843	30	41
oštećenje lokomotornog sustava	15925	25,3	35
oštećenje drugih organa	14430	22,9	32
oštećenje središnjeg živčanog sustava	10383	16,5	23
oštećenje vida	2149	3,4	5
mentalna retardacija	1957	3,1	4
oštećenje perifernog živčanog sustava	1306	2,1	3
oštećenje sluha	1338	2,1	3
prirodne anomalije i kromosomopatije	1127	1,8	3
oštećenje glasovno govorne komunikacije	892	1,4	2
autizam	151	0,2	0,3
višestruka oštećenja	15178	24,1	33

Najčešće dijagnoze duševnih poremećaja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini neurotskih, vezanih uz stres i somatoformnih poremećaja (F40-F49), dok najčešća oštećenja lokomotornog sustava, koja uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Splitsko dalmatinskoj županiji oko 1,8%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 935 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 100 branitelja Domovinskog rata dok ih 109 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 50. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 50. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	2875
F20.5	Rezidualna shizofrenija	531
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	448
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	151
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	22
G12	Spinalna mišićna atrofija	32
G71	Mišićna distrofija	37
G80	Infantilna cerebralna paraliza	469
G82	Para i tetraplegija	569
H54.0	Sljepoća na oba oka	380
H91.93	Gluhoća	272
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	153
Q90	Down sindrom	207
S48	Amputacija obje nadlaktice	14
S58	Amputacija obje podlaktice	4
S68	Amputacija obje šake	2
S78	Amputacija obje natkoljenice	2
S88	Amputacija obje potkoljenice	34
S98	Amputacija oba stopala	7
G35	Multipla skleroza	205

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

17. Šibensko kninska županija

17.1. Opći sociodemografski podaci

U Šibensko kninskoj županiji, stanje na dan 12.01.2012., živi 15167 osoba s invaliditetom od čega su 9668 muški (63,7%) i 5499 žene (36,3%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 13,9% ukupnog stanovništva županije (tablica 2.). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 8106 (53,4%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 3% udjelom prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Šibensko kninska županija iznad prosjeka za ukupnu prevalenciju te za prevalencije u radno aktivnoj te dobi starijoj od 65 godina dok je ispod prosjeka za prevalenciju u dječjoj dobi (tablica 2).

57,5% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 34,6% ima srednju stručnu spremu dok je 2,5% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 5,4% osoba s invaliditetom. Prema podacima*, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Šibensko kninskoj županiji je 393 zaposlene (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osobe s invaliditetom s 67% udjelom muških i 33% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik, zidar, vodoinstalater, elektrotehničar i tekstilni tehničar. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (69%) žive u obitelji dok ih čak oko 30% živi samo. Oko 1% osoba s invaliditetom boravi u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 15% osoba s invaliditetom. Oko 45% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegovom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Šibensko kninske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 62 osobe s time da je veći broj muških osoba (66%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći specificirani oblik njezinog provođenja. 5598 osoba s invaliditetom, oko 37% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Šibensko kninskoj županiji živi 2620 branitelja s invaliditetom te 456 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i porača (tablica 51).

Tablica 51. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Šibensko kninske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	8024
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	5598
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	2620
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i porača	456
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	62
Ukupno	16760

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

17.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Šibensko kninske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su duševni poremećaji te oštećenja lokomotornog sustava. U Šibensko kninskoj županiji 31,9% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 52).

Tablica 52. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
duševni poremećaji	4501	29,7	41
oštećenje lokomotornog sustava	4498	29,7	41
oštećenje drugih organa	3770	24,9	35
oštećenje središnjeg živčanog sustava	2230	14,7	20
oštećenje vida	758	5	7
mentalna retardacija	602	4	6
oštećenje sluha	433	2,9	4
oštećenje perifernog živčanog sustava	337	2,2	3
oštećenje glasovno govorne komunikacije	221	1,5	2
prirodne anomalije i kromosopatije	197	1,3	2
autizam	37	0,2	0,3
višestruka oštećenja	4840	31,9	44

Najčešći uzroci duševnih poremećaja koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini neurotskih, vezanih uz stres i somatoformnih poremećaja (F40-F49), dok su najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54) te ograničene pokretljivosti zglobova (M24). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Šibensko kninskoj županiji 2,7%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 362 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 18 branitelja Domovinskog rata dok ih 39 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 53. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

Tablica 53. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	760
F20.5	Rezidualna shizofrenija	57
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	89
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	37
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	5
G12	Spinalna mišićna atrofija	4
G71	Mišićna distrofija	17
G80	Infantilna cerebralna paraliza	121
G82	Para i tetraplegija	123
H54.0	Sljepoća na oba oka	123
H91.93	Gluhoća	56
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	50
Q90	Down sindrom	37
S48	Amputacija obje nadlaktice	3
S58	Amputacija obje podlaktice	2
S88	Amputacija obje potkoljenice	7
G35	Multipla skleroza	38

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

18. Varaždinska županija**18.1. Opći sociodemografski podaci**

U Varaždinskoj županiji, stanje na dan 12.01.2012., živi 22157 osoba s invaliditetom od čega su 11906 muški (53,7%) i 10251 žene (46,3%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 12,6% ukupnog stanovništva županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 11759 (52,2%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 5,9% udijelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Varaždinska županija iznad prosjeka za ukupnu prevalenciju te prevalenciju u dobi starijoj od 65 godina dok je nešto iznad prosjeka za radno aktivnu i dječjoj dobi (tablica 2).

75,2% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 18,6% ima srednju stručnu spremu dok je 1,8% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 4,4% osoba s invaliditetom. Prema podacima*, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Varaždinskoj županiji je 502 zaposlene (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osobe s invaliditetom s 63% udjelom muških i 37% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV i poljoprivredni radnik, kovinotokar, medicinska sestra te obučar. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (77%) žive u obitelji dok ih oko 20% živi samo. Oko 2% osoba s invaliditetom boravi u ustanovi dok ih oko 1% ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 13% osoba s invaliditetom. Oko 57% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegovom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz varaždinske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 966 osoba s time da je veći broj muških osoba (61%). Postojanje više vrsta i stupnjeva teškoća u psihofizičkom razvoju te mentalna retardacija najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 6385 osoba s invaliditetom, oko 29% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Varaždinskoj županiji živi 1361 branitelj s invaliditetom te 185 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 54).

Tablica 54. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Varaždinske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	15035
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	6385
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	1361
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	966
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	185
Ukupno	23932

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

18.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Varaždinske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa i organskih sustava. U Varaždinskoj županiji 33,9% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 55).

Tablica 55. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	8063	36,4	46
oštećenje drugih organa	5648	25,5	32
duševni poremećaji	4833	21,8	28
oštećenje središnjeg živčanog sustava	3557	16	20
mentalna retardacija	1266	5,7	7
oštećenje sluha	807	3,6	5
oštećenje perifernog živčanog sustava	770	3,5	4
oštećenje vida	658	3	4
oštećenje glasovno govorne komunikacije	521	2,4	3
prirodne anomalije i kromosopatije	325	1,5	2
autizam	28	0,1	0,2
višestruka oštećenja	7514	33,9	43

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54) dok najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (I00-I99). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Varaždinskoj županiji oko 1,4%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 265 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 23 branitelja Domovinskog rata dok ih 11 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 56. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 56. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	1296
F20.5	Rezidualna shizofrenija	145
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	176
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	28
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	4
G12	Spinalna mišićna atrofija	14
G71	Mišićna distrofija	34
G80	Infantilna cerebralna paraliza	251
G82	Para i tetraplegija	213
H54.0	Sljepoća na oba oka	107
H91.93	Gluhoća	172
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	52
Q90	Down sindrom	66
S48	Amputacija obje nadlaktice	5
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	3
S88	Amputacija obje potkoljenice	12
S98	Amputacija oba stopala	2
G35	Multipla skleroza	53

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušost (gubitak sluha veći od 60 decibela)

19. Virovitičko podravska županija**19.1. Opći sociodemografski podaci**

U Virovitičko podravskoj županiji, stanje na dan 12.01.2012., živi 10019 osoba s invaliditetom od čega su 6431 muški (64,1%) i 3588 žene (35,9%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 11,8% ukupnog stanovništva županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 6040 (60,3%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 5,8% udijelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Virovitičko podravska županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te prevalenciju u dječjoj dobi i u dobi iznad 65 godina dok je iznad prevalencije prosjeka u radno aktivnoj dobi (tablica 2).

79,4% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 14,7% ima srednju stručnu spremu dok je 1,3% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 4,6% osoba s invaliditetom. Prema podacima*, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Virovitičko podravskoj županiji je 148 zaposlenih (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osoba s invaliditetom s 77% udjelom muških i 23% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik i poljoprivredni radnik. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (75%) žive u obitelji dok ih oko 23% živi samo. 1,2% osoba s invaliditetom boravi u ustanovi dok ih 0,4% ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 23% osoba s invaliditetom. Oko 48% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegovom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Virovitičko podravske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 355 osoba s time da je veći broj muških osoba (59%). Mentalna retardacija, s 72% udjelom lake mentalne retardacije, najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 3884 osoba s invaliditetom, oko 39% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Virovitičko podravskoj županiji živi 1728 branitelja s invaliditetom te 179 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 57).

Tablica 57. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Virovitičko podravske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	4954
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	3884
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	1728
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	179
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	355
Ukupno	11100

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

19.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Virovitičko podravske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te duševni poremećaji. U Virovitičko podravskoj županiji 36,1% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 58).

Tablica 58. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	3512	35,1	42
duševni poremećaji	3481	34,7	41
oštećenje drugih organa	2758	27,5	33
oštećenje središnjeg živčanog sustava	1611	16,1	19
mentalna retardacija	692	6,9	8
oštećenje sluha	462	4,6	6
oštećenje vida	433	4,3	5
oštećenje perifernog živčanog sustava	334	3,3	4
oštećenje glasovno govorne komunikacije	227	2,3	3
prirodne anomalije i kromosopatije	195	1,9	2
autizam	14	0,1	0,2
višestruka oštećenja	3614	36,1	43

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54) dok najčešći uzroci duševnih poremećaja koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini neurotskih, vezanih uz stres i somatoformnih poremećaja (F40-F49). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Virovitičko podravskoj županiji 2,1%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 171 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 14 branitelja Domovinskog rata dok ih 22 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 59. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 59. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	890
F20.5	Rezidualna shizofrenija	36
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	79
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	14
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	4
G12	Spinalna mišićna atrofija	6
G71	Mišićna distrofija	12
G80	Infantilna cerebralna paraliza	104
G82	Para i tetraplegija	92
H54.0	Sljepoća na oba oka	103
H91.93	Gluhoća	90
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	62
Q90	Down sindrom	24
S48	Amputacija obje nadlaktice	1
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S88	Amputacija obje potkoljenice	5
S98	Amputacija oba stopala	2
G35	Multipla skleroza	30

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

20. Vukovarsko srijemska županija

20.1. Opći sociodemografski podaci

U Vukovarsko srijemskoj županiji, stanje na dan 12.01.2012., živi 19913 osoba s invaliditetom od čega su 13121 muški (65,9%) i 6792 žene (34,1%) (tablica 1) te na taj način osobe s invaliditetom čine 11,1% ukupnog stanovništva županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 11981 (60,2%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 7,6% udijelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Vukovarsko srijemska županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te prevalenciju za sve navedene dobne skupine (tablica 2).

73% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 21,6% ima srednju stručnu spremu dok je 1,9% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 3,5% osoba s invaliditetom. Prema podacima*, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Vukovarsko srijemskoj županiji je 641 zaposlena (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osoba s invaliditetom s 68% udjelom muških i 32% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV i poljoprivredni radnik, obučar te domaćica. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (73%) žive u obitelji dok ih čak oko 25% živi samo. 1,8% osoba s invaliditetom boravi u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 15% osoba s invaliditetom. Oko 35% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Vukovarsko srijemske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 1153 osoba s time da je veći broj muških osoba (61%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te teškoće učenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 4925 osoba s invaliditetom, oko 25% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Vukovarsko srijemskoj županiji živi 4589 branitelja s invaliditetom te 632 osobe koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 60).

Tablica 60. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Vukovarsko srijemske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	10339
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	4925
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	4589
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	1153
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	632
Ukupno	21638

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

20.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Vukovarsko srijemske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te duševni poremećaji. U Vukovarsko srijemskoj županiji 26,2% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 61).

Tablica 61. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	6413	32,2	36
duševni poremećaji	6283	31,6	35
oštećenje drugih organa	3359	16,9	19
oštećenje središnjeg živčanog sustava	2153	10,8	12
mentalna retardacija	1018	5,1	6
oštećenje glasovno govorne komunikacije	870	4,4	5
oštećenje vida	589	3,0	3
oštećenje sluha	528	2,7	3
oštećenje perifernog živčanog sustava	444	2,2	3
prirodene anomalije i kromosomopatije	350	1,8	2
autizam	36	0,2	0,2
višestruka oštećenja	5216	26,2	29

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54) dok najčešći uzroci duševnih poremećaja koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini neurotskih, vezanih uz stres i somatofornih poremećaja (F40-F49). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Vukovarsko srijemska županiji oko 2,3%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 377 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 53 branitelja Domovinskog rata dok ih 32 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 62. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 62. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	797
F20.5	Rezidualna shizofrenija	15
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	120
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	36
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	9
G12	Spinalna mišićna atrofija	7
G71	Mišićna distrofija	18
G80	Infantilna cerebralna paraliza	177
G82	Para i tetraplegija	154
H54.0	Sljepoća na oba oka	123
H91.93	Gluhoća	118
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	46
Q90	Down sindrom	61
S48	Amputacija obje nadlaktice	5
S58	Amputacija obje podlaktice	2
S78	Amputacija obje natkoljenice	10
S88	Amputacija obje potkoljenice	14
S98	Amputacija oba stopala	2
G35	Multipla skleroza	44

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

21. Zadarska županija

21.1. Opći sociodemografski podaci

U Zadarskoj županiji, stanje na dan 12.01.2012., živi 16363 osoba s invaliditetom od čega su 11010 muški (67,3%) i 5353 žene (32,7%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 9,6% ukupnog stanovništva županije (tablica 2.). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 9094 (55,6%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1.). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 6,8% udjelom prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Zadarska županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te prevalenciju za sve navedene dobne skupine (tablica 2.).

61% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 31,8% ima srednju stručnu spremu dok je 3,5% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 3,7% osoba s invaliditetom. Prema podacima*, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Zadarskoj županiji je 355 zaposlenih (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osobe s invaliditetom s 63% udjelom muških i 37% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik i trgovac. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (79%) žive u obitelji dok ih oko 19% živi samo. Oko 1% osoba s invaliditetom boravi u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 14% osoba s invaliditetom. Oko 45% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz zadarske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 804 osobe s time da je veći broj muških osoba (67%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 3483 osoba s invaliditetom, oko 21% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Zadarskoj županiji živi 3349 branitelja s invaliditetom te 608 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 63).

Tablica 63. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Zadarske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	9575
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	3483
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	3349
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	608
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	812
Ukupno	17827

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

21.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Zadarske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su duševni poremećaji te oštećenja lokomotornog sustava. U Zadarskoj županiji 28,2% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 64.).

Tablica 64. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
duševni poremećaji	4959	30,3	29
oštećenje lokomotornog sustava	4380	26,8	26
oštećenje drugih organa	3644	22,3	21
oštećenje središnjeg živčanog sustava	1966	12,0	12
oštećenje vida	727	4,4	4
oštećenje perifernog živčanog sustava	693	4,2	4
mentalna retardacija	496	3	3
oštećenje sluha	249	1,5	2
prirodne anomalije i kromosomopatije	226	1,4	1
oštećenje glasovno govorne komunikacije	225	1,4	1
autizam	47	0,3	0,3
višestruka oštećenja	4626	28,2	27

Najčešći uzroci duševnih poremećaja koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini neurotskih, vezanih uz stres i somatoformnih poremećaja (F40-F49) dok su najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54), ograničene pokretljivosti zglobova (M24) te posljedice ozljeda. Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Zadarskoj županiji oko 2,7%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 342 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 45 branitelja Domovinskog rata dok ih 50 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 65. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao eži oblici invaliditeta.

Tablica 65. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	558
F20.5	Rezidualna shizofrenija	42
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	52
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	47
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	9
G12	Spinalna mišićna atrofija	11
G71	Mišićna distrofija	16
G80	Infantilna cerebralna paraliza	98
G82	Para i tetraplegija	175
H54.0	Sljepoća na oba oka	173
H91.93	Gluhoća	67
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	32
Q90	Down sindrom	45
S48	Amputacija obje nadlaktice	1
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	3
S88	Amputacija obje potkoljenice	7
S98	Amputacija oba stopala	2
G35	Multipla skleroza	58

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušost (gubitak sluha veći od 60 decibela)

22. Zagrebačka županija

22.1. Opći sociodemografski podaci

U Zagrebačkoj županiji, stanje na dan 12.01.2012., živi 31907 osoba s invaliditetom od čega su 19426 muški (60,7%) i 12481 žene (39,3%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 10% ukupnog stanovništva županije (tablica 2.). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 18678 (58,5%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1.). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 9,4% udijelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Zagrebačka županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju, prevalenciju u radno aktivnoj dobi te starijih od 65 godina dok je prevalencija u dječjoj dobi nešto iznad prosjeka u RH za tu dobnu skupinu (tablica 2).

73,5% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 18% ima srednju stručnu spremu dok je 1,9% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 6,6% osoba s invaliditetom. Prema podacima*, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Zagrebačkoj županiji je 1166 zaposlenih (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osoba s invaliditetom s 65% udjelom muških i 35% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik, trgovac te konobar. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (81%) žive u obitelji dok ih oko 12% živi samo. 4,5% osoba s invaliditetom boravi u ustanovi dok ih oko 1% ima udomitelja ili skrbnika. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 19% osoba s invaliditetom. Oko 53% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegovom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Zagrebačke županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 2342 osoba s time da je veći broj muških osoba (65%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup i posebnu dodatnu pomoć (defektolog, logoped, psihoterapeut) najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 5528 osoba s invaliditetom, oko 17% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Zagrebačkoj županiji živi 2427 branitelja s invaliditetom te 326 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 66).

Tablica 66. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Zagrebačke županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	22895
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	5528
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	2427
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	2342
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	326
Ukupno	33518

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

22.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Zagrebačke županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja središnjeg živčanog sustava. U Zagrebačkoj županiji 24,4% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 67.).

Tablica 67. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	9983	31,3	31
oštećenje središnjeg živčanog sustava	7047	22,1	22
duševni poremećaji	6414	20,1	20
oštećenje drugih organa	6398	20,1	20
mentalna retardacija	1339	4,2	4
oštećenje glasovno govorne komunikacije	1231	3,9	4
oštećenje vida	831	2,6	3
oštećenje sluha	593	1,9	2
prirodne anomalije i kromosomopatije	561	1,8	2
oštećenje perifernog živčanog sustava	540	1,7	2
autizam	49	0,2	0,2
višestruka oštećenja	7771	24,4	25

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54), dok najčešći uzroci oštećenja središnjeg živčanog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju nastaju kao posljedica gubitka funkcije jednog segmenta cervikalne, lumbalne te torakalne regije nakon oštećenja trupa kralješka (S12, S22, S32). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Zagrebačkoj županiji oko 2,5%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 741 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 37 branitelja Domovinskog rata dok ih 19 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 68. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 68. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	1201
F20.5	Rezidualna shizofrenija	49
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	227
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	49
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	19
G12	Spinalna mišićna atrofija	11
G71	Mišićna distrofija	28
G80	Infantilna cerebralna paraliza	299
G82	Para i tetraplegija	249
H54.0	Sljepoća na oba oka	162
H91.93	Gluhoća	174
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	37
Q90	Down sindrom	93
S48	Amputacija obje nadlaktice	9
S78	Amputacija obje natkoljenice	9
S88	Amputacija obje potkoljenice	10
S98	Amputacija oba stopala	1
G35	Multipla skleroza	117

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušnosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

23. Ostale napomene

* S obzirom da praćenje trenutnog radnog statusa osoba s invaliditetom nije predviđeno Zakonom o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01) te da se navedeni parametar prati tek unazad četiri godine podatak o broju zaposlenih osoba s invaliditetom potrebno je triangulirati sa istovrsnim parametrima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje

**Nakon donošenja Zakona o zaštiti osobnih podataka (NN103/03) u Registar osoba s invaliditetom pristiže sve veći broj nalaza bez jedinstvenog matičnog broja (JMBG). Početkom 2011. godine broj osoba bez navedenih identifikatora popeo se na oko 125 000 osoba, što je uvelike otežavalo jednoznačno povezivanje te označavanju umrlih osoba u Registru. Tijekom 2011. godine, zbog potreba povećanja broja osoba s jednim ili oba identifikatora osobe (JMBG, OIB) upućen je zahtijev za dobijanjem prava korištenja Populacijskog registra RH. Pravo korištenja je dobijeno sredinom 2011. te su u postupku dodjeljivanja identifikatora osobe oko 100 000 osoba s invaliditetom dobili JMBG i OIB. Kako se radi o aktivnosti koju je potrebno dijelom ručno provoditi preostalo je još oko 25 000 osoba kojima je tijekom 2012. potrebno dodijeliti navedene identifikatore. Na ovaj način se znatno poboljšalo jednoznačno povezivanje i označavanje umrlih osoba te će tijekom 2012. godine greška, koja je proizašla iz nenavođenja jedinstvenog identifikatora osobe na svim rješenjima za osobe s invaliditetom, biti smanjena na minimum.

24. Individualna izvješća za 2011. godinu o parametrima koji nisu obuhvaćeni ovim izvješćem

U ovom dijelu Izvješća prikazana su individualna izvješća tj. odgovori na neke upite o epidemiološkim parametrima o osoba s invaliditetom pristiglih tijekom 2011. godine.

24.1. Djeca s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju

U Registu osoba s invaliditetom stanje na dan 17.01.2011. registrirani su parametri za 531 912 osoba s invaliditetom od čega je 33 618 (6,3%) u dječjoj dobi 0-18 godina. U ukupnom broju djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju veća učestalost invaliditeta i teškoća zabilježena je kod dječaka (61%) u odnosu na djevojčice (39%), s najvećim brojem osoba u dobnoj skupini 10-14 (47,2%) (tablica 1).

Tablica 1. Prikaz broja djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju, prema spolu i dobi

Dobna skupina	Spol		Ukupno
	muški	ženski	
0-4	946	685	1631
5-9	4773	3159	7932
10-14	9769	6104	15873
15-18	5035	3147	8182
Ukupno	20523	13095	33618

Najveći broj djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju ima prebivalište u Gradu Zagrebu, Splitsko dalmatinskoj, Zagrebačkoj te Osječko baranjskoj županiji. U te četiri županije prebiva oko 50% od ukupnog broja djece iz ovog izvještaja (tablica 2). Prevalencije za dječju dob tj. dobnu skupinu 0-18 nije moguće točno izračunati s obzirom da službena raspodjela dobnih skupina ide na petgodišnje dobne skupine, te na taj način u dostupnim podacima iz Državnog zavoda za statistiku moguće je naći samo broj osoba za dobnu skupinu 0-19. Zbog određene orijentacije ističemo da je najveća prevalencija invaliditeta u dobnoj skupini 0-19 zabilježena u Međimurskoj županiji. Iz tablice 2. moguće je također uočiti da su invaliditet i veće teškoće u razvoju prisutni u svim županijama i u svim dobnim skupinama dječje dobi.

Tablica 2. Prikaz broja djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju, prema županijama prebivališta, dobi i spolu

ŽUPANIJA	DOBNA SKUPINA I SPOL								UKUPNO
	0 - 4		5 - 9		10 - 14		15 - 18		
	m	ž	m	ž	m	ž	m	ž	
Bjelovarsko-bilogorska	51	33	162	101	371	260	211	139	1328
Brodsko-posavska	31	29	155	94	394	235	175	130	1243
Dubrovačko-neretvanska	54	34	138	80	191	132	123	82	834
Grad Zagreb	155	104	1199	712	2364	1404	1088	672	7698
Istarska	34	26	161	98	283	173	176	113	1064
Karlovačka	21	12	119	84	176	95	91	65	663
Koprivničko-križevačka	26	20	159	101	437	299	169	102	1313
Krapinsko-zagorska	48	30	165	132	428	227	250	134	1414
Ličko-senjska	7	6	40	30	77	58	43	28	289
Međimurska	44	19	219	172	476	354	220	151	1655
Osječko-baranjska	43	45	228	185	700	472	431	283	2387
Požeško-slavonska	18	15	56	49	157	91	89	62	537
Primorsko-goranska	45	29	153	100	191	139	98	70	825
Sisačko-moslavačka	44	23	154	94	308	179	150	72	1024
Splitsko-dalmatinska	112	85	680	488	1119	714	653	371	4222
Šibensko-kninska	21	21	76	50	95	65	62	39	429
Varaždinska	35	19	156	98	309	220	161	128	1126
Virovitičko-podravska	13	15	77	40	125	86	71	67	494
Vukovarsko-srijemska	43	36	163	112	394	267	187	136	1338
Zadarska	40	30	129	79	299	143	152	82	954
Zagrebačka	53	50	337	228	809	451	419	209	2556
Nespecificirano	8	4	47	32	66	40	16	12	225
UKUPNO	946	685	4773	3159	9769	6104	5035	3147	33618

Ukoliko se pronaliziraju vrste teškoća kod djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju dolazimo do zaključka da najveći broj djece ima, kao uzrok invaliditeta ili komorbiditetnu dijagnozu koja pridonosi njihovom funkcionalnom oštećenju, iz skupine oštećenja glasovno govorne komunikacije i poremećaja učenja, mentalne retardacije te oštećenja središnjeg živčanog sustava (tablica 3), pri čemu njih 40% ima višestruke teškoće koje dodatno otežavaju stanje djeteta. Iz tablice 3. moguće je uočiti da je veća učestalost za sve vrste oštećenja zabilježena kod muškoga spola pri čemu se najveća razlika u učestalosti bilježi za autizam, duševne poremećaje i poremećaje ponašanja, oštećenja glasovno govorne komunikacije i poremećaje učenja te mentalnu retardaciju. U ovoj većoj učestalosti, za navedene poremećaje, kod muškoga spola moguće leži i odgovor na pitanje: Zašto su invaliditet i veće teškoće u razvoju češće kod dječaka? Moguće se radi, iz različitih razloga, o većoj vulnerabilnosti dječakovog mozga što dovodi do razvoja svih navedenih teškoća.

Uporište za ovakvu hipotezu nalazimo u referencama:

Bolton PF, Roobol M, Allsopp L, Pickles A. Association between idiopathic infantile macrocephaly and autistic spectrum disorders. *Lancet*. 2001;358(9283):726-7.

Courchesne E, Carper R, Akshoomoff N. Evidence of brain overgrowth in the first year of life in autism. *Jama*. 2003;290(3):337-44.

Badawi N, Dixon G, Felix JF, et al. Autism following a history of newborn encephalopathy: more than a coincidence? *Dev Med Child Neurol*. 2006;48:85-89.

U kojima se nastanak autizma povezuje sa određenim promjenama u središnjem živčanom sustavu.

Tablica 3. Prikaz vrsti oštećenja kod djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju, temeljem Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom, prema spolu

Vrsta oštećenja	Spol		Ukupno
	muški	ženski	
Oštećenje vida	673	562	1235
Oštećenje sluha	764	501	1265
Oštećenje glasovno-govorne komunikacije te poremećaji učenja	5945	3308	9253
Oštećenje lokomotornog sustava	947	819	1766
Oštećenje središnjeg živčanog sustava	3785	2723	6508
Oštećenje perifernog živčanog sustava	240	163	403
Oštećenje drugih organa	1790	1375	3165
Mentalna retardacija	3925	2637	6562
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	1728	810	2538
Autizam	531	150	681
Prirodne anomalije i kromosopatija	2524	2016	4540
Višestruka oštećenja	8228	5229	13457

Ukoliko se proanalizira raspodjela vrsti oštećenja prema županijama prebivališta dolazimo do zaključka da je u Gradu Zagrebu zabilježen najveći broj svih vrsti oštećenja (tablica 4), no ukoliko usporedimo učestalosti registriranih vrsti oštećenja u županiji (tablica 4) sa učestalošću invaliditeta i većih teškoća u razvoju (tablica 2) moguće je uočiti da u županijama sa najvećim brojem registrirane djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju (Grad Zagreb, Splitsko dalmatinska, Zagrebačka te Osječko baranjska županija) postoji i najveći broj registrirane djece za sve vrste oštećenja izuzev:

- oštećenja glasovno govorne komunikacije i poremećaje učenja – gdje se na trećem mjestu učestalosti nalazi Međimurska županija
- oštećenja drugih organa i organskih sustava (npr. astme, dijabetes, malignomi itd.) - gdje se na četvrtom mjestu učestalosti nalazi Primorsko goranska županija
- mentalna retardacija - gdje se na trećem mjestu učestalosti nalazi Međimurska županija
- duševni poremećaji i poremećaji ponašanja - gdje se na trećem mjestu učestalosti nalazi Vukovarsko srijemska županija
- autizam - gdje se na trećem mjestu učestalosti nalazi Primorsko goranska županija

Tablica 4. Prikaz vrsti oštećenja kod djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju, prema županijama prebivališta

Županija prebivališta	Vrste oštećenja											
	vid	sluh	glas.gov. i porem uč.	lokom.	sžs	perif. žs.	drug. org.	MR	duš. porem. i pp.	autizam	kromos.	višestr.
BJELOVARSKO - BILOGORSKA	45	45	349	47	167	19	63	329	37	21	127	456
BRODSKO- POSAVSKA	73	52	512	92	203	14	121	394	70	34	157	532
DUBROVAČKO - NERETVANSKA	45	35	237	68	233	18	147	168	63	17	161	398
GRAD ZAGREB	166	340	1388	296	1670	72	624	879	722	153	1013	2156
ISTARSKA	43	45	391	84	147	12	119	187	106	36	153	490
KARLOVAČKA	33	23	145	40	173	14	72	163	34	14	105	242
KOPRIVNIČKO - KRIŽEVAČKA	32	24	583	29	131	10	65	283	41	10	106	551
KRAPINSKO-ZAGORSKA	43	44	555	93	313	14	97	250	109	29	209	610
LIČKO-SENJSKA	11	7	42	17	47	6	17	66	15	3	43	95
MEĐIMURSKA	65	57	850	96	186	17	109	528	122	13	166	1038
OSJEČKO-BARANJSKA	87	71	1048	185	333	22	125	693	126	45	245	1582
POŽEŠKO-SLAVONSKA	18	20	281	50	101	9	56	183	20	2	86	242
PRIMORSKO-GORANSKA	43	46	227	80	233	19	181	140	85	68	198	366
SISAČKO-MOSLAVAČKA	45	63	294	61	291	14	112	254	93	22	165	441
SPLITSKO-DALMATINSKA	152	118	439	173	947	47	612	475	453	92	610	1301
ŠIBENSKO-KNINSKA	60	30	87	36	140	10	79	120	57	20	99	226
VARAŽDINSKA	58	41	306	76	234	20	97	338	51	17	145	823
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	18	20	74	24	102	9	44	165	22	8	74	198
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	76	60	563	94	242	20	125	364	127	22	211	689
ZADARSKA	26	29	119	24	116	6	82	138	46	28	117	207
ZAGREBAČKA	93	91	710	97	472	30	200	408	125	23	318	732
Nespecificirano	4	4	53	4	27	1	18	37	14	4	32	82

Raspodjela vrsti oštećenja prema županijama, spolu i dobnim skupinama prikazana je u tablicama 5, 6, 7 i 8 koje se zbog njihovog obima nalaze kao zaseban excell prilog ovog maila.

Od navedenih 33 618 djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju njih 15 879 ostvaruje određena prava iz sustava socijalne skrbi, pri čemu je više dječaka 9297 (59%) u odnosu na 6582 (41%) djevojčica, s najvećim brojem u dobnj skupini 10-14 godina.

Tablica 9. Prikaz broja djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju koja ostvaruju određena prava iz sustava socijalne skrbi, prema spolu i dobnim skupinama

Dobna skupina	Spol		Ukupno
	muški	ženski	
0-4	839	627	1466
5-9	3237	2266	5503
10-14	3438	2414	5852
15-18	1783	1275	3058
Ukupno	9297	6582	15879

Najveći broj djece koja ostvaruju određena prava iz sustava socijalne skrbi ima prebivalište u Gradu Zagrebu i Splitsko dalmatinskoj županiji (tablica 10).

Tablica 10. Prikaz broja djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju koja ostvaruju određena prava iz sustava socijalne skrbi, prema županijama prebivališta

Županija prebivališta	Broj osoba
GRAD ZAGREB	3597
SPLITSKO-DALMATINSKA	2505
ZAGREBAČKA	1076
OSJEČKO-BARANJSKA	708
PRIMORSKO-GORANSKA	698
MEĐIMURSKA	641
KRAPINSKO-ZAGORSKA	616
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	600
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	588
SISAČKO-MOSLAVAČKA	587
BRODSKO-POSAVSKA	586
VARAŽDINSKA	521
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	475
ISTARSKA	450
KARLOVAČKA	396
ZADARSKA	395
ŠIBENSKO-KNINSKA	391
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	293
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	282
POŽEŠKO-SLAVONSKA	264
LIČKO-SENJSKA	128
Nespecificirano	82
UKUPNO	15879

Prema navedenom izvoru najveći broj djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju živi u obitelji (96%) dok njih oko 3% boravi u ustanovi, a oko 12% ih živi u nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja. Detaljniji pregled prava o korisnicima nekog vida pomoći iz sustava socijalne skrbi moguće je naći na:

http://www.mzss.hr/hr/zdravstvo_i_socijalna_skrb/socijalna_skrb/statisticka_izvjesca/mjesecna_izvjesca_2010

U Registar osoba s invaliditetom pristigla su rješenja o primjerenom obliku odgoja i obrazovanja za 21 465 djeteta s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju (64% ukupnog broja registrirane djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju) pri čemu je veći broj dječaka (63%) u odnosu na djevojčice (37%), a najveći broj je u dobnoj skupini 10-14 godina (tablica 11). Najveći broj djece, prema ovom izvoru parametara, ima prebivalište u Gradu Zagrebu i Splitsko-dalmatinskoj županiji (tablica 12). Iz ove tablice moguće je uočiti da najmanji broj djece ostvaruje pravo na primjereni oblik odgoja i obrazovanja u Primorsko-goranskoj i Šibensko-kninskoj županiji što je najvjerojatnije artefakt pošto iz navedenih županija nije napravljen potpuni obuhvat djece s rješenjima o primjerenom obliku odgoja i obrazovanja.

Tablica 11. Prikaz broja djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju koja ostvaruju određeni oblik primjerenog oblika odgoja i obrazovanja, prema spolu i dobnim skupinama

Dobna skupina	Spol		Ukupno
	muški	ženski	
0-4	84	41	125
5-9	1951	1168	3119
10-14	7648	4500	12148
15-18	3836	2237	6073
Ukupno	13519	7946	21465

Tablica 12. Prikaz broja djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju koja ostvaruju određeni oblik primjerenog oblika odgoja i obrazovanja, prema županijama prebivališta

Županija prebivališta	Broj osoba
GRAD ZAGREB	5138
SPLITSKO-DALMATINSKA	2205
OSJEČKO-BARANJSKA	1909
ZAGREBAČKA	1747
MEĐIMURSKA	1264
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	1128
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	1001
KRAPINSKO-ZAGORSKA	994
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	875
BRODSKO-POSAVSKA	828
VARAŽDINSKA	738
ISTARSKA	735
ZADARSKA	631
SISAČKO-MOSLAVAČKA	475
KARLOVAČKA	356
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	348
POŽEŠKO-SLAVONSKA	328
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	261
LIČKO-SENJSKA	206
PRIMORSKO-GORANSKA	111
ŠIBENSKO-KNINSKA	42
Nespecificirano	145
UKUPNO	21465

24.2. Osobe s invaliditetom s područja Virovitičko podravske županije čiji je uzrok invaliditeta ili komorbiditetna dijagnoza koja pridonosi funkcionalnom oštećenju osobe iz skupine duševnih poremećaja i poremećaja ponašanja

U Virovitičko podravskoj županiji prebiva 10 453 osoba s invaliditetom, stanje na dan 03.02.2011., od čega njih 4024 (38,5%) ima uzrok invaliditeta ili komorbiditetnu dijagnozu, koja pridonosi funkcionalnom oštećenju osobe, iz skupine duševnih poremećaja i poremećaja ponašanja (MKB-10 šifre F00-F99), pri čemu je zabilježena veća učestalost kod muškog spola (63%) u odnosu na žene (37%). Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja (MKB-10 šifre F00-F99) prisutni su u svim dobnim skupinama s najvećom učestalošću (66,6%) u radno aktivnoj dobi (tablica 1).

Tablica 1. Prikaz broja osoba s područja Virovitičko podravske županije čiji je uzrok invaliditeta ili komorbiditetna dijagnoza koja pridonosi funkcionalnom oštećenju osobe iz grupe duševnih poremećaja i poremećaja ponašanja (MKB 10 šifre - F00-F99), prema spolu i dobnim skupinama

dobna skupina	spol		ukupno
	muški	ženski	
0-19	135	102	237
20-64	1985	693	2678
65+	415	694	1109
ukupno	2535	1489	4024

Obradeni su također parametri prema grupacijama bolesti iz skupine duševnih poremećaja i poremećaja ponašanja (MKB-10 šifre F00-F99) u skladu sa Međunarodnom klasifikacijom bolesti i srodnih stanja 10 revizija (MKB-10) (tablica 2-12). Iz navedenih tablica moguće je uočiti da su prisutni duševni poremećaji i poremećaji ponašanja iz svih grupa, u skladu s MKB-10, a najveći broj osoba ima uzrok invaliditeta ili komorbiditetnu dijagnozu, koja pridonosi funkcionalnom oštećenju osobe, iz skupine neurotskih, vezanih uz stres i somatoformnih poremećaja (F40-F48) te iz grupe organskih i simptomatskih duševnih poremećaja (MKB 10 šifre - F00-F09). Potrebno je istaći da je u Virovitičko podravskoj županiji registrirano 708 osoba s mentalnom retardacijom te 11 osoba s autizmom. Zanimljivo je također da je kod organskih i simptomatskih duševnih poremećaja (MKB 10 šifre - F00-F09), shizofrenije, shizotipnih i sumanutih poremećaja (MKB 10 šifre - F20-F29) te afektivnih poremećaja (poremećaja raspoloženja) (MKB 10 šifre - F30-F39) veća učestalost zabilježena kod ženskog spola dok je kod svih ostalih poremećaja veća učestalost kod muških (tablice 2-12). Najčešći uzrok invaliditeta u dobnj skupini 0-19 (dječja dob/adolescencija), iz skupine duševnih poremećaja i poremećaja ponašanja (F00-F99), je mentalna retardacija; u radno aktivnoj dobi su neurotski, vezani uz stres i somatoformni poremećaji (F40-F48) dok su to u dobi starijoj od 65 godina organski i simptomatski duševni poremećaji – demencije (F00-F09). Kod ženskog spola najčešći uzrok invaliditeta ili komorbiditetnu dijagnozu, koja pridonosi funkcionalnom oštećenju osobe, iz skupine duševnih poremećaja i poremećaja ponašanja (F00-F99), su organski i simptomatski duševni poremećaji (F00-F09) dok su kod muškaraca neurotski, vezani uz stres i somatoformnih poremećaja (F40-F48) (tablice 2-12).

Tablica 2. Prikaz broja osoba s područja Virovitičko Podravske županije čiji je uzrok invaliditeta ili komorbiditetna dijagnoza koja pridonosi funkcionalnom oštećenju osobe iz grupe organskih i simptomatskih duševnih poremećaja (MKB 10 šifre - F00-F09), prema spolu i dobnim skupinama

dobna skupina	spol		ukupno
	muški	ženski	
0-19	1	0	1
20-64	157	101	258
65+	246	498	744
ukupno	404	599	1003

Tablica 3. Prikaz broja osoba s područja Virovitičko Podravske županije čiji je uzrok invaliditeta ili komorbiditetna dijagnoza koja pridonosi funkcionalnom oštećenju osobe iz grupe duševnih poremećaja i poremećaja u ponašanju uzrokovanih uzimanjem psihoaktivnih tvari (MKB 10 šifre - F10-F19), prema spolu i dobnim skupinama

dobna skupina	spol		ukupno
	muški	ženski	
0-19	0	0	0
20-64	283	19	302
65+	76	20	96
ukupno	359	39	398

Tablica 4. Prikaz broja osoba s područja Virovitičko Podravske županije čiji je uzrok invaliditeta ili komorbiditetna dijagnoza koja pridonosi funkcionalnom oštećenju osobe iz grupe shizofrenija, shizotipnih i sumanutih poremećaja (MKB 10 šifre - F20-F29), prema spolu i dobnim skupinama

dobna skupina	spol		ukupno
	muški	ženski	
0-19	0	2	2
20-64	213	191	404
65+	33	71	104
ukupno	246	264	510

Tablica 5. Prikaz broja osoba s područja Virovitičko Podravske županije čiji je uzrok invaliditeta ili komorbiditetna dijagnoza koja pridonosi funkcionalnom oštećenju osobe iz grupe afektivnih poremećaja (poremećaji raspoloženja) (MKB 10 šifre - F30-F39), prema spolu i dobnim skupinama

dobna skupina	spol		ukupno
	muški	ženski	
0-19	0	0	0
20-64	224	216	440
65+	55	115	170
ukupno	279	331	610

Tablica 6. Prikaz broja osoba s područja Virovitičko Podravske županije čiji je uzrok invaliditeta ili komorbiditetna dijagnoza koja pridonosi funkcionalnom oštećenju osobe iz grupe neurotskih, vezanih uz stres i somatoformnih poremećaja (MKB 10 šifre - F40-F48), prema spolu i dobnim skupinama

dobna skupina	spol		ukupno
	muški	ženski	
0-19	0	2	2
20-64	1154	109	1263
65+	52	27	79
ukupno	1206	138	1344

Tablica 7. Prikaz broja osoba s područja Virovitičko Podravske županije čiji je uzrok invaliditeta ili komorbiditetna dijagnoza koja pridonosi funkcionalnom oštećenju osobe iz grupe bihevioralnih sindroma vezanih uz fiziološke poremećaje i fizičke čimbenike (MKB 10 šifre - F50-F59), prema spolu i dobnim skupinama

dobna skupina	spol		ukupno
	muški	ženski	
0-19	0	0	0
20-64	12	6	18
65+	0	1	1
ukupno	12	7	19

Tablica 8. Prikaz broja osoba s područja Virovitičko Podravske županije čiji je uzrok invaliditeta ili komorbiditetna dijagnoza koja pridonosi funkcionalnom oštećenju osobe iz grupe poremećaja ličnosti i ponašanja odraslih (MKB 10 šifre - F60-F69), prema spolu i dobnim skupinama

dobna skupina	spol		ukupno
	muški	ženski	
0-19	0	0	0
20-64	120	34	154
65+	6	5	11
ukupno	126	39	165

Tablica 9. Prikaz broja osoba s područja Virovitičko Podravske županije čiji je uzrok invaliditeta ili komorbiditetna dijagnoza koja pridonosi funkcionalnom oštećenju osobe iz grupe mentalne retardacije (MKB 10 šifre - F70-F79), prema spolu i dobnim skupinama

dobna skupina	spol		ukupno
	muški	ženski	
0-19	111	91	202
20-64	244	205	449
65+	21	36	57
ukupno	376	332	708

Tablica 10. Prikaz broja osoba s područja Virovitičko Podravske županije čiji je uzrok invaliditeta ili komorbiditetna dijagnoza koja pridonosi funkcionalnom oštećenju osobe iz grupe poremećaja psihološkog razvoja (MKB 10 šifre - F80-F89), prema spolu i dobnim skupinama

dobna skupina	spol		ukupno
	muški	ženski	
0-19	39	31	70
20-64	22	20	42
65+	1	3	4
ukupno	62	54	116

Tablica 11. Prikaz broja osoba s područja Virovitičko Podravske županije čiji je uzrok invaliditeta ili komorbiditetna dijagnoza koja pridonosi funkcionalnom oštećenju osobe iz grupe poremećaja u ponašanju i osjećajima koji se pojavljuju u djetinjstvu i u adolescenciji (MKB 10 šifre - F90-F98), prema spolu i dobnim skupinama

dobna skupina	spol		ukupno
	muški	ženski	
0-19	21	7	28
20-64	14	11	25
65+	0	0	0
ukupno	35	18	53

Tablica 12. Prikaz broja osoba s područja Virovitičko Podravske županije čiji je uzrok invaliditeta ili komorbiditetna dijagnoza koja pridonosi funkcionalnom oštećenju osobe iz grupe nespecificiranih mentalnih poremećaja (MKB 10 šifra - F99), prema spolu i dobnim skupinama

dobna skupina	spol		ukupno
	muški	ženski	
0-19	0	0	0
20-64	1	0	1
65+	1	1	2
ukupno	2	1	3

24.3. Osobe s invaliditetom čiji su uzroci invaliditeta ili komorbiditetne dijagnoze koje pridonose funkcionalnom oštećenju iz skupine duševnih poremećaja i mentalne retardacije

U Registru osoba s invaliditetom registrirano je 136.115 osoba čiji su uzroci invaliditeta ili komorbiditetne dijagnoze koje pridonose funkcionalnom oštećenju iz skupine duševnih poremećaja i mentalne retardacije (šifre F00-F79), što je oko 26% svih uzroka invaliditeta. Veća učestalost zabilježena je kod muškog spola, a najviše invalidnih osoba, njih 21 263, u dobi je 55-59 godina. Najčešći uzroci invaliditeta ili komorbiditetne dijagnoze koje pridonose funkcionalnom oštećenju osobe iz skupine su neurotskih, vezanih uz stres te somatoformnih poremećaja.

Tablica 1.

Prikaz uzroka invalidnosti ili komorbiditetnih dijagnoza koje pridonose funkcionalnom oštećenju osoba iz skupine duševnih poremećaja prema dijagnostičkim entitetima

MKB šifra	Dijagnostički entiteti	Broj
F00 - F09	Organski duševni poremećaji, uključujući simptomatske poremećaje	24.901
F10 - F19	Duševni poremećaji ponašanja uzrokovani zlouporabom psihoaktivnih tvari	9.994
F20 - F29	Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji	16.628
F30 - F39	Poremećaji afekta (raspoloženja)	30.158
F40 - F48	Neurotski, vezani uz stres i somatoformni poremećaji	45.970
F50 - F59	Bihevioralni sindromi vezani uz fiziološke poremećaje i fizičke čimbenike	423
F60 - F69	Poremećaji ličnosti i ponašanja odraslih	4.095
F70 - F79	Duševna zaostalost (mentalna retardacija)	20.766
Ukupno		152.935

Izvor: HZJZ, Registar osoba s invaliditetom, stanje na dan 30.09.2011.

Napomena: ukupni broj dijagnoza veći je od broja osoba zbog postojanja višestrukih dijagnoza iz navedene skupine vezane za jednu osobu

24.4. Osobe s invaliditetom čiji je uzrok invaliditeta povezan s radnim procesom (invalidi rada)

U Registru osoba s invaliditetom, stanje na dan 20.05.2011., nalaze se parametri za 537 883 osobe s invaliditetom od čega njih 276 599 (51%) ima uzrok invaliditeta povezan s radnim procesom (invalidi rada). Učestalost invalidnosti uslijed radnog procesa veća je kod muškog spola (62%) u odnosu na žene (38%) s time da je najveća pojavnost u dobnoj skupini 55-64 godine (38%) (tablica 1).

Tablica 1. Prikaz broja osoba čiji je uzrok invaliditeta posljedica radnog procesa (invalidi rada), prema spolu i dobnim skupinama

Dobna skupina	Spol		Ukupno
	m	ž	
20-24	15	7	22
25-29	198	77	275
30-34	777	308	1085
35-39	3672	869	4541
40-44	7618	2550	10168
45-49	12919	6812	19731
50-54	20196	15157	35353
55-59	30852	21707	52559
60-64	32590	18812	51402
65-69	22126	10698	32824
70-74	17554	9679	27233
75-79	11598	8662	20260
80-84	6724	5771	12495
85+	3932	4719	8651
Ukupno	170771	105828	276599

Najveći broj osoba s uzrokom invaliditeta povezanim s radnim procesom (invalida rada) zabilježen je u Gradu Zagrebu te Splitsko dalmatinskoj županiji, oko trećina ukupnog broja invalida rada (tablica 2). Najčešći uzroci invaliditeta, temeljem Međunarodne klasifikacije bolesti MKB-10, kod ove grupacije osoba s invaliditetom su iz skupine:

Rang I - M00-M99 (bolesti mišićno koštanog sustava i vezivnog tkiva)

Rang II – F00 – F99 (duševni poremećaji i poremećaji ponašanja)

Rang III – I00- I99 (bolesti cirkulacijskog sustava)

dok su dorzopatije i hipertenzija najčešći uzroci invaliditeta ili komorbiditetne dijagnoze koje pridonose funkcionalnom oštećenju ove skupine osoba s invaliditetom (tablica 3). Najčešći uzroci tjelesnih oštećenja su posljedica gubitka jednog segmenta cervikalne odnosno lumbalne regije (tablica 4).

Tablica 2. Prikaz broja osoba čiji je uzrok invaliditeta posljedica radnog procesa (invalidi rada), prema županijama prebivališta

Županija prebivališta	Broj osoba
GRAD ZAGREB	44841
SPLITSKO-DALMATINSKA	31878
OSJEČKO-BARANJSKA	18940
ZAGREBAČKA	18548
PRIMORSKO-GORANSKA	16059
VARAŽDINSKA	14009
KRAPINSKO-ZAGORSKA	12139
SISAČKO-MOSLAVAČKA	10839
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	9072
BRODSKO-POSAVSKA	8732
ZADARSKA	8246
ISTARSKA	8072
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	7231
ŠIBENSKO-KNINSKA	6618
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	6244
KARLOVAČKA	6120
MEĐIMURSKA	6050
POŽEŠKO-SLAVONSKA	5970
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	5617
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	4366
LIČKO-SENJSKA	3707
Nespecificirano	23301
Ukupno	276599

Tablica 3. Prikaz deset najčešćih uzroka invaliditeta ili komorbiditetnih dijagnoza, temeljem MKB-10, koje pridonose funkcionalnom oštećenju osobe

MKB-10 šifra	Dijagnoza	Broj osoba
M53	Ostale dorzopatije, nesvrstane drugamo	15376
M54	Bol u leđima (dorzalgija)	12952
I10	Esencijalna (primarna) hipertenzija	11944
F32	Depresivne epizode	10990
M51	Druge bolesti intervertebralnog diska	5998
F43	Reakcije na teški stres i poremećaji prilagodbe	5745
F43.1	Posttraumatski stresni poremećaj	4727
F20	Shizofrenija	3986
M16	Koksartroza /artroza kuka/	3906
F33	Povratni depresivni poremećaj	3542

Tablica 4. Prikaz najčešćih tjelesnih oštećenja kod invalida rada koje su uzrok invaliditeta ili komorbiditetna dijagnoza koja dovodi do funkcionalnog oštećenja

Vrsta tjelesnog oštećenja	Broj osoba
Potpuni gubitak funkcije jednog segmenta cervikalne regije nakon prijeloma trupa kralješka	12381
Potpuni gubitak funkcije jednog segmenta lumbalne regije	4642
Ograničena pokretljivost zgloba kuka	3893
Poremećaji cirkulacije u nozi s pojavama koje su posljedica tih poremećaja	2432
Posljedice bolesti ili ozljede središnjega živčanog sustava	1648
Torakalna regija (fiksirani gibus u području prijeloma trupa)	1292
Gubitak maternice: kod žena u dobi do 40 godina	905
Oštećenje srca zbog traume ili operacije, prema stupnju oštećenja srčane funkcije	872
Djelomična motorna uzetost jedne strane tijela	713
Veliko smanjenje vida oba oka, ako je oštrina vida boljeg oka 0,4 ili manja prema ukupnom smanjenju vida	685

24.5. Osobe s invaliditetom čiji je uzrok invaliditeta ili komorbiditetna dijagnoza koja pridonosi funkcionalnom oštećenju osobe iz skupine bolesti kardiovaskularnog sustava

U RH je, stanje na dan 06.05.2011., registrirano 537 381 osoba s invaliditetom od čega njih 96 546 (18%) ima kao uzrok invaliditeta ili komorbiditetnu dijagnozu koja pridonosi funkcionalnom oštećenju osobe iz skupine bolesti kardiovaskularnog sustava (MKB-10 šifre I00-I99), pri čemu je učestalost veća kod ženskog spola tj. 49 335 žena (51%) u odnosu na 47 211 oboljelih muških (41%). Od navedenog broja registriranih osoba s invaliditetom njih 325 092 je u dobnoj skupini 0-64 od čega njih 36 479 (11% od broja osoba s invaliditetom u dobnoj skupini 0-64) ima kao uzrok invaliditeta ili komorbiditetnu dijagnozu koja pridonosi funkcionalnom oštećenju osobe iz skupine bolesti kardiovaskularnog sustava (MKB-10 šifre I00-I99), pri čemu je učestalost veća kod muškog spola tj. 23 506 muških (64%) u odnosu na 12 973 oboljelih žena (36%). Ovdje je moguće uočiti da je veći udio kardiovaskularnih bolesti, kao uzroka invaliditeta ili komorbiditetnih dijagnoza koje pridonosi funkcionalnom oštećenju osobe, u ukupnoj populaciji osoba s invaliditetom u odnosu na dobnu skupinu 0-64 što proizlazi iz činjenice da invalidnost odnosno pobol od kardiovaskularnih bolesti, koje pridonose funkcionalnom oštećenju osobe, raste u dobnoj skupini 65+. Isto tako je zanimljiva spolna inverzija učestalosti između opće populacije osoba s invaliditetom, veća učestalost kod žena, u odnosu na dobnu skupinu 0-64 gdje je znatno veća učestalost kod muških.

Od navedenog ukupnog broja osoba s invaliditetom njih 336 157 ostvaruje invalidsku mirovinu preko HZMO-a a 59 283 je branitelj s invaliditetom. Od navedenog broja invalidskih mirovina kardiovaskularne bolesti (I00-I99) su uzrok invaliditeta kod 39 910 osoba (oko 10% osoba koje ostvaruju invalidske mirovine) pri čemu je u dobnoj skupini 0-64 26 667 osoba od čega je 8345 žena (31%) i 18322 (69%) muških.

24.6. Osobe s oštećenjem sluha kao uzrokom invaliditeta

U Republici Hrvatskoj je, krajem prosinca 2010., registrirano 529 103 osobe s invaliditetom od čega je 13 380 osoba s oštećenim sluhom (gluhoća i naglušost). To je 2,5% ukupnog broja osoba s invaliditetom s prevalencijom oštećenja od 3 na 1000 stanovnika (tablica 1). Prema definiciji Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN 64/01) oštećenjem sluha se smatraju gluhoća i naglušost. Gluhoćom se smatra gubitak sluha u govornim frekvencijama (500 do 4000 Hz) većim od 81 decibela. dok se nagluhošću smatra oštećenje sluha od 25 do 80 decibela, a prema stupnju oštećenja sluha naglušost se dijeli na:

- lakše oštećenje sluha od 25 do 35 decibela na uhu s boljim ostacima sluha u govornim frekvencijama (500 do 4000 Hz),
- umjereno oštećenje sluha od 36 do 60 decibela na uhu s boljim ostacima sluha u govornim frekvencijama (500 do 4000 Hz),
- teže oštećenje sluha od 61 do 80 decibela na uhu s boljim ostacima sluha u govornim frekvencijama (500 do 4000 Hz).

Učestalost oštećenja sluha, kao uzroka invaliditeta, veća je za oko 1,5x kod muškog spola, pri čemu je najveći broj osoba, njih 71%, starije od 50 godina. Oštećenje sluha, kao uzrok invaliditeta, prisutno je u svim dobnim skupinama a u oko 11% udjelu i u dječjoj dobi 0-19 godina (tablica 2). Najveći broj registriranih osoba s oštećenim sluhom ima prebivalište u Gradu Zagrebu, Splitsko dalmatinskoj te u Primorsko goranskoj županiji. U te tri županije prebiva oko 30% ukupnog registriranog broja osoba kojima je uzrok invaliditeta oštećenje sluha. Oko 20% registriranih osoba ima teže oštećenje sluha i gluhoću.

Tablica 1. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija / 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	151592	28,7	34
oštećenje drugih organa	123475	23,3	28
duševni poremećaji	122610	23,2	28
oštećenje središnjeg živčanog sustava	98581	18,6	22
mentalna retardacija	21728	4,1	5
oštećenje vida	18317	3,5	4
oštećenje sluha	13380	2,5	3
oštećenje perifernog živčanog sustava	12517	2,4	3
oštećenje glasovno govorne komunikacije	14316	2,7	3
prirođene anomalije i kromosomopatije	8364	1,6	2
autizam	990	0,2	0,2
višestruka oštećenja	147125	27,8	33

Tablica 2. Prikaz broja osoba kojima je uzrok invaliditeta oštećenje sluha (gluhoća i naglušnost), prema spolu i dobnim skupinama

Dobna skupina	Spol		Ukupno
	muški	ženski	
0-4	78	60	138
5-9	244	135	379
10-14	280	201	481
15-19	253	175	428
20-24	203	153	356
25-29	183	130	313
30-34	149	99	248
35-39	223	88	311
40-44	449	97	546
45-49	547	152	699
50-54	718	246	964
55-59	887	337	1224
60-64	898	352	1250
65-69	643	338	981
70-74	590	440	1030
75-79	663	761	1424
80-84	502	759	1261
85+	415	932	1347
Ukupno	7925	5455	13380

Tablica 3. Prikaz broja osoba s oštećenim sluhom (gluhoća i naglušost), prema županijama prebivališta

Županija prebivališta	Ukupan broj
GRAD ZAGREB	1576
SPLITSKO-DALMATINSKA	1393
PRIMORSKO-GORANSKA	922
VARAŽDINSKA	871
OSJEČKO-BARANJSKA	825
SISAČKO-MOSLAVAČKA	799
KARLOVAČKA	734
BRODSKO-POSAVSKA	650
ZAGREBAČKA	611
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	541
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	507
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	485
ŠIBENSKO-KNINSKA	471
MEĐIMURSKA	466
KRAPINSKO-ZAGORSKA	445
POŽEŠKO-SLAVONSKA	420
ISTARSKA	346
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	323
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	300
ZADARSKA	276
LIČKO-SENJSKA	170
Nespecificirano	249
Ukupno	13380

24.7. Osobe čiji je uzrok invaliditeta, ili komorbiditetna dijagnoza koja pridonosi funkcionalnom oštećenju osobe, posttraumatski stresni poremećaj (PTSP)

Temeljem Vašeg zahtijeva za podacima o osobama s postraumatskim stresnim poremećajem izvješćujemo Vas da se u bazi Registra osoba s invaliditetom (ROI) nalaze podaci za 24 556 osoba čiji je uzrok invaliditeta, ili komorbiditetna dijagnoza koja pridonosi funkcionalnom oštećenju osobe, posttraumatski stresni poremećaj (PTSP), F43.1 prema MKB-10. Moguće je uočiti, tbl.1, da se poremećaj javlja znatno češće kod muškaraca (95%) u odnosu na žene (5%), s time da je najveći broj oboljelih u dobnj skupini 45-49. Najveći broj oboljelih, od navedenog poremećaja, ima prebivalište u Splitsko dalmatinskoj, Sisačko moslavačkoj, Osječko baranjskoj te Vukovarsko srijemskoj županiji (tablica 2). Iz tablice 2. moguće je također uočiti da su prvih šest županija, prema broju oboljelih, županije u kojima su vođene najveće ratne operacije tijekom Domovinskog rata. U Splitsko dalmatinskoj, Sisačko moslavačkoj, Osječko baranjskoj, Vukovarsko srijemskoj, Zadarskoj te Šibensko kninskoj županiji prebiva oko 64% osoba čiji je uzrok invaliditeta, ili komorbiditetna dijagnoza koja pridonosi funkcionalnom oštećenju osobe, PTSP. Između 24 556 osoba s posttraumatskim poremećajem 18695 (76,2%) ih je Hrvatskih ratnih vojnih invalida Domovinskog rata (HRVI); 304 (1,2%) je osoba koje su stekli PTSP u ratnim zbivanjima tijekom Drugog svjetskog rata i temeljem toga su ostvarile status ratnog vojnog invalida (RVI) dok je 5557 (22,6%) osoba koje su od PTSP-a oboljele zbog posljedica ratnih zbivanja tijekom Domovinskog ili Drugog svjetskog rata ali nisu ostvarile status HRVI i RVI već ostvaruju određena invalidska civilna prava is sustava npr. socijalne skrbi, mirovinskog osiguranja. U ukupnom broju HRVI bilježi se veći broj posttraumatskih stresnih poremećaja kod muškog spola (97,7%) u odnosu na žene (2,3%), pri čemu je najveća učestalost poremećaja zabilježena u dobnj skupini (40-49 godina) (tablica 4). Najveći broj HRVI (70%) ima prebivalište u Splitsko dalmatinskoj, Osječko baranjskoj, Sisačko moslavačkoj, Vukovarsko srijemskoj, Zadarskoj te Šibensko kninskoj županiji tj. u županijama u kojima je vođen najveći broj ratnih aktivnosti tijekom Domovinskog rata, pri čemu je potrebno naglasiti da su posttraumatski stresni poremećaji najčešći uzrok invaliditeta kod navedene grupacije osoba s invaliditetom. Za 1590 osoba s posttraumatskim poremećajem, koji nisu ostvarili prava kao HRVI ili RVI, a ostvaruju prava iz socijalne skrbi dostupni su i neki socijalni podaci. Oko 76% osoba živi u obitelji, dok ih oko 22% živi samo a oko 21% ih živi u nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja. Zbog vrste poremećaja kod oko 84% osoba postoji potpuna radna nesposobnost dok ih je 654 zaposleno (zaposleni, privremeno radno nesposobni). Iz dostupnih podataka o obrazovanju osoba s navedenim poremećajem, moguće je uočiti da je najveći broj osoba (58%), ima srednju stručnu spremu dok su najčešća zvanja NKV radnik, vozač, zidar, konobar te automehaničar.

Tablica 1. Prikaz broja osoba čiji je uzrok invaliditeta ili komorbiditetna dijagnoza koja pridonosi funkcionalnom oštećenju osobe posttraumatski stresni poremećaj (MKB-10 šifra F43.1), prema spolu i dobnim skupinama

Dobna skupina	Spol		Ukupno
	muški	ženski	
20-24	14	6	20
25-29	20	4	24
30-34	91	16	107
35-39	2486	72	2558
40-44	4923	149	5072
45-49	5021	172	5193
50-54	4821	260	5081
55-59	3500	233	3733
60-64	1628	182	1810
65-69	505	58	563
70-74	212	25	237
75-79	81	18	99
80-84	29	8	37
85+	9	13	22
Ukupno	23340	1216	24556

Tablica 2. Prikaz broja osoba čiji je uzrok invaliditeta ili komorbiditetna dijagnoza koja pridonosi funkcionalnom oštećenju osobe postraumatski stresni poremećaj (MKB-10 šifra F43.1), prema županijama prebivališta

Županija prebivališta	Ukupan broj
SPLITSKO-DALMATINSKA	5049
SISAČKO-MOSLAVAČKA	2667
OSJEČKO-BARANJSKA	2571
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	2088
ZADARSKA	1973
ŠIBENSKO-KNINSKA	1414
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	969
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	788
GRAD ZAGREB	788
VARAŽDINSKA	744
BRODSKO-POSAVSKA	715
POŽEŠKO-SLAVONSKA	691
ZAGREBAČKA	654
ISTARSKA	438
PRIMORSKO-GORANSKA	430
KARLOVAČKA	371
LIČKO-SENJSKA	343
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	329
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	320
KRAPINSKO-ZAGORSKA	247
MEĐIMURSKA	147
Nespecificirano	820
Ukupno	24556

Tablica 3. Prikaz broja osoba čiji je uzrok invaliditeta ili komorbiditetna dijagnoza koja pridonosi funkcionalnom oštećenju osobe postraumatski stresni poremećaj (MKB-10 šifra F43.1), prema uzroku nastanka navedenog poremećaja te prava koja osoba ostvaruje temeljem toga

Uzrok nastanka	Broj osoba
Postraumatski stresni poremećaj nastao tijekom Domovinskog rata te je osoba temeljem toga ostvarila pravo na status Hrvatskog ratnog vojnog invalida Domovinskog rata (HRVI)	18 695
Postraumatski stresni poremećaj nastao tijekom Drugog svjetskog rata i poraća te je osoba temeljem toga ostvarila pravo na status ratnog vojnog invalida (RVI)	304
Postraumatski stresni poremećaj nastao tijekom Domovinskog rata ili Drugog svjetskog rata i poraća te osoba temeljem toga nije ostvarila status HRVI ili RVI već je ostvarila određena civilna prava iz sustava npr. socijalne skrbi, mirovinskog osiguranja	5557
Ukupno	24556

Tablica 4. Prikaz broja Hrvatskih ratnih vojnih invalida iz Domovinskog rata (HRVI) čiji je uzrok invaliditeta postraumatski stresni poremećaj, prema spolu i dobnim skupinama

Dobna skupina	Spol		Ukupno
	muški	ženski	
30-34	27	0	27
35-39	1958	47	2005
40-44	4167	90	4257
45-49	4163	82	4245
50-54	3865	91	3956
55-59	2557	62	2619
60-64	1059	36	1095
65-69	320	15	335
70-74	112	7	119
75-79	31	1	32
80-84	4	0	4
85+	1	0	1
Ukupno	18264	431	18695

Tablica 5. Prikaz broja Hrvatskih ratnih vojnih invalida s postraumatskim stresnim poremećajem, prema županijama prebivališta

Županija prebivališta	Ukupan broj
SPLITSKO-DALMATINSKA	4357
OSJEČKO-BARANJSKA	2106
SISAČKO-MOSLAVAČKA	1998
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	1744
ZADARSKA	1737
ŠIBENSKO-KNINSKA	1145
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	796
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	691
VARAŽDINSKA	608
POŽEŠKO-SLAVONSKA	569
BRODSKO-POSAVSKA	427
ZAGREBAČKA	417
GRAD ZAGREB	402
PRIMORSKO-GORANSKA	328
ISTARSKA	316
LIČKO-SENJSKA	253
KRAPINSKO-ZAGORSKA	224
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	170
KARLOVAČKA	169
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	100
MEĐIMURSKA	81
Nespecificirano	57
Ukupno	18695

24.8. Osobe s oštećenjem sluha s područja Sisačko moslavačke županije i općine Sisak

U Republici Hrvatskoj je, stanje na dan 14.09.2011., registrirano 523 655 osoba s invaliditetom (oko 12% opće populacije) od čega njih 21 370 (4%) ima prebivalište u Sisačko moslavačkoj županiji (tablica 1), dok njih 6763 ima prebivalište u općini Sisak (tablica 2).

Tablica 1 Prikaz ukupnog broja osoba s invaliditetom u Sisačko-moslavačkoj županiji prema spolu i dobnim skupinama

DOBNE SKUPINE	SPOL		
	muški	ženski	ukupno
0 - 19	737	425	1162
20 - 64	9082	3239	12321
65 +	4176	3711	7887
SVEUKUPNO	13995	7375	21370

Tablica 2 Prikaz ukupnog broja osoba s invaliditetom s područja općine Sisak prema spolu i dobnim skupinama

DOBNE SKUPINE	SPOL		
	muški	ženski	ukupno
0 - 19	122	69	191
20 - 64	2924	1173	4097
65 +	1283	1192	2475
SVEUKUPNO	4329	2434	6763

U navedenom Registru zabilježeni su parametri za 12 854 osoba s oštećenjem sluha (gluhoća i naglušost) od čega je 7674 muškog (59,7%) i 5180 ženskog spola (40,3%) (tablica 3.).

Iz tablice 3. Moguće je uočiti da je približno jednak broj registriranih osoba s oštećenjem sluha u radno aktivnoj te u dobi starijoj od 65 godina.

Tablica 3 Prikaz broja osoba s oštećenjem sluha u RH prema spolu i dobnim skupinama

DOBNE SKUPINE	SPOL		
	muški	ženski	ukupno
0 - 19	843	566	1409
20 - 64	4269	1655	5924
65 +	2562	2959	5521
SVEUKUPNO	7674	5180	12854

U Sisačko moslavačkoj županiji registrirano je 756 osoba oštećena sluha (tablica 4) od čega njih 227 ima specificiran razmjor oštećenja sluha (70 sa gubitkom sluha većm od 81 DECIBELA; 22 s oštećenjem sluha od 25 do 35 DECIBELA; 63 s oštećenjem sluha od 36 DO 60 DECIBELA; 61 s oštećenjem sluha od 61 do 80 DECIBELA). Veća učestalost bilježi se kod muškog spola (70%) u odnosu na žene (30%). S obzirom na dob najveća učestalost oštećenja sluha zabilježena je u radno aktivnoj dobi (53%)(tablica 4).

Tablica 4 Prikaz broja osoba s oštećenjem sluha u Sisačko-moslavačkoj županiji prema spolu i dobnim skupinama

DOBNE SKUPINE	SPOL		
	muški	ženski	ukupno
0 - 19	50	20	70
20 - 64	328	73	401
65 +	151	134	285
SVEUKUPNO	529	227	756

U općini Sisak registrirani su parametri za 209 osoba s oštećenjem sluha pri čemu kod njih 22 je naveden razmjor oštećenja sluha (7 sa gubitkom sluha većm od 81 DECIBELA; 3 s oštećenjem sluha od 25 do 35 DECIBELA; 8 s oštećenjem sluha od 36 do 60 DECIBELA; 4 s oštećenjem sluha od 61 do 80 DECIBELA). Veća učestalost bilježi se kod muškog spola (77%) u odnosu na 23% žena. Najveća učestalost ovog oštećenja također se bilježi u radno aktivnoj dobi (68%).

Tablica 5 Prikaz broja osoba s oštećenjem sluha na području općine Sisak prema spolu i dobnim skupinama

DOBNE SKUPINE	SPOL		
	muški	ženski	ukupno
0 - 19	10	4	14
20 - 64	117	25	142
65 +	33	20	53
SVEUKUPNO	160	49	209

24.9. Prikaz epidemioških parametara o osobama s Down sindromom

U Registru osoba s invaliditetom zabilježeni su parametri za 1526 osobe s Down sindromom. Najveći broj registriranih (57%) je dječjoj dobi 0-19 godina, a podjednaka zastupljenost navedenog sindroma zabilježena je kod oba spola (tablica 1). Najveći broj registriranih osoba s Down sindromom ima prebivalište u Gradu Zagrebu te Splitsko dalmatinskoj županiji (tablica 2). Oko 60% vještačenih osoba u sustavu socijalne skrbi, s Down sindromom, ima potrebu za punim opsegom tuđe njege i pomoći (tablica 3). Najčešće zabilježene komorbiditetne dijagnoze kod ovih osoba su umjerena mentalna retardacija te prirođene srčane greške (tablica 4).

Tablica 1.

Prikaz broja osoba s Down sindromom, po spolu i dobni skupinama

Dobna skupina	Spol		Ukupno
	muški	ženski	
0-4	88	82	170
5-9	125	126	251
10-14	149	105	254
15-19	108	91	199
20-24	71	82	153
25-29	56	52	108
30-34	48	54	102
35-39	51	51	102
40-44	31	25	56
45-49	22	36	58
50-54	17	16	33
55-59	11	11	22
60-64	3	9	12
65-69	3	1	4
70-74	0	1	1
75-79	0	0	0
80-84	1	0	1
85+	0	0	0
Ukupno	784	742	1526

Tablica 2.

Prikaz broja osoba s Down sindromom, prema županijama prebivališta

Županija prebivališta	Broj osoba	%
GRAD ZAGREB	324	21
SPLITSKO-DALMATINSKA	208	14
OSJEČKO-BARANJSKA	106	7
ZAGREBAČKA	92	6
VARAŽDINSKA	67	4
BRODSKO-POSAVSKA	65	4
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	63	4
PRIMORSKO-GORANSKA	58	4
KARLOVAČKA	52	3
MEĐIMURSKA	50	3
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	49	3
ZADARSKA	45	3
ISTARSKA	44	3
KRAPINSKO-ZAGORSKA	43	3
SISAČKO-MOSLAVAČKA	43	3
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	39	3
ŠIBENSKO-KNINSKA	37	2
POŽEŠKO-SLAVONSKA	35	2
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	32	2
LIČKO-SENJSKA	25	2
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	24	2
Nespecificirano	25	2
Ukupno	1526	100

Tablica 3. Prikaz opsega tuđe njege i pomoći kod osoba s Down sindromom za koje je pristigao "Nalaz i mišljenje" prvostupanjskog tijela vještačenja nadležnog centra za socijalnu skrb

Opseg potrebne njege i pomoći	Broj osoba
puni opseg - Barthelov indeks 0-60	889
smanjen opseg - Barthelov indeks 61-90	62
potreba za tuđom njegom i pomoći zbog privremenog oštećenja zdravlja	121
nema potrebe za tuđom njegom i pomoći	93
postoji potreba za tuđom njegom i pomoći, ali nije specificiran opseg	114
nespecificirano	199
Ukupno	1478

Tablica 4. Prikaz najčešćih komorbiditetnih dijagnoza kod osoba s Down sindromom

Komorbidityetna dijagnoza	Broj osoba
umjerena mentalna retardacija	549
prirodene srčane greške	412
poremećaji razvoja govora	379
oštećenje vida	283
laka mentalna retardacija	270
teža mentalna retardacija	254
oštećenja sluha	80
teška mentalna retradacija	50
epilepsije	47

24.10. Prikaz parametara o osobama s invaliditetom s područja općine Velika Gorica

Temeljem Vašeg upita za prikaz parametara o osobama s invaliditetom s područja općine Velika Gorica dostavljamo Vam izvješćaj koji sadrži opće sociodemografske te pokazatelje o vrsti oštećenja kod navedenog dijela populacije.

1.1. Opći sociodemografski podaci

U općini Velika Gorica, stanje na dan 14.02.2011., živi 6003 osobe s invaliditetom od čega su 3600 muški (60%) i 2403 žene (40%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine oko 9,5% ukupnog stanovništva općine *. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 3613 (oko 60%), je u radno aktivnoj dobi 20 – 64 (tablica 1.) dok je 1785 osoba (oko 30%) starije od 65 godina. Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 10% udijelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina.

Tablica 1. Prikaz broja osoba s invaliditetom s prebivalištem u općini Velika Gorica prema spolu i dobnim skupinama

Dobna skupina	Spol		Ukupno
	M	Ž	
0-4	9	11	20
5-9	68	44	112
10-14	184	100	284
15-19	125	64	189
20-24	24	24	48
25-29	17	6	23
30-34	30	20	50
35-39	126	24	150
40-44	248	53	301
45-49	300	127	427
50-54	374	256	630
55-59	509	450	959
60-64	573	452	1025
65-69	369	269	638
70-74	309	188	497
75-79	183	136	319
80-84	84	91	175
85+	68	88	156
Ukupno	3600	2403	6003

* Podaci o ukupnom broju stanovništva općine preuzeti su na: http://hr.wikipedia.org/wiki/Velika_Gorica

Oko 70% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. Oko 18% ima srednju stručnu spremu dok je 3% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod oko 9% osoba s invaliditetom. Prema podacima, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u općini Velika Gorica je 204 zaposlenih osoba s invaliditetom s 66% udjelom muških i 34% udjelom ženskih osoba. Najčešće zvanje kod zaposlenih osoba s invaliditetom je NKV radnik. Parametre o zapošljavanju potrebno je triangulirati s istima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje. Osobe s invaliditetom, prema podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (92%) žive u obitelji dok ih oko 5% živi samo dok a 3% boravi u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 14% osoba s invaliditetom. Oko 75% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Velike Gorice pristigla su rješenja o primjerenom obliku odgoja i obrazovanja za 495 osoba s time da je veći broj muških osoba (66%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup i posebnu dodatnu pomoć (defektolog, logoped, psihoterapeut i dr.) najčešći oblik njezinog provođenja. U općini Velika Gorica živi 703 branitelja s invaliditetom te 104 osobe koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 2).

Tablica 2. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja općine Velika Gorica, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	4412
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	703
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	519
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	495
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	104
Ukupno	6233

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

1.2. Vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja općine Velika Gorica, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja središnjeg živčanog susutava. U općini Velika Gorica oko 22 % osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 3.) te dodatno otežavaju njeno svakodnevno funkcioniranje.

Tablica 3. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom
oštećenje lokomotornog sustava	1714	28,6
oštećenje središnjeg živčanog sustava	1368	22,8
duševni poremećaji	1222	20,4
oštećenje drugih organa	1032	17,2
oštećenje glasovno govorne komunikacije	413	6,9
mentalna retardacija	155	2,6
oštećenje vida (sljepoća i znatna slabovidnost)	96	1,6
prirodne anomalije i kromosomopatije	99	1,7
oštećenje perifernog živčanog sustava	79	1,3
oštećenje sluha (gluhoća i naglušost)	73	1,2
autizam	7	0,1
višestruka oštećenja	1291	21,5

** Napomena: ukupna broj dijagnoza je veći od ukupnog broja osoba zbog postojanja višestrukih oštećenja

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54), dok su najčešći uzroci oštećenja središnjeg živčanog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju posljedicama potpunog gubitka funkcije jednog segmenta cervikalne, torakalne i lumbalne regije kralježnice. Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u općini Velika Gorica oko 2,6%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 144 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 6 branitelj Domovinskog rata dok ih 5 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 4. prikazani su podaci o dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

Tablica 4. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije teškog stupnja i psihoorganski sindromi	159
F20.5	Rezidualna shizofrenija	4
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	43
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	7
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	2
G12	Spinalna mišićna atrofija	2
G71	Mišićna distrofija	7
G80	Infantilna cerebralna paraliza	58
G82	Para i tetraplegija	44
H54.0	Sljepoća na oba oka	23
H91.93	Gluhoća – potpuni gubitak sluha	3
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	3
Q90	Down sindrom	25
S48	Amputacija obje nadlaktice	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	1
S88	Amputacija obje potkoljenice	2
G35	Multipla skleroza	18

24.11. Prikaz broja zaposlenih osoba s oštećenjem vida

Temeljem Vašeg upita izvješćujemo Vas da je u Registru osoba s invaliditetom, stanje na dan 15.04.2011., registrirano 535 342 osobe s invaliditetom od čega njih 18 499 (3,5%)

ima uzrok invaliditeta slijepoću i znatnu slabovidnost. Od navedenog broja, registriranih, slijepih i slabovidnih osoba zaposleno je njih 489 (2,6% registriranih slijepih i znatno slabovidnih) (tablica 1). Iz Tablice 1. može se uočiti da je veći udio zaposlenih muškog spola

(63%), dok je najveći broj zaposlenih registriran u Gradu Zagrebu. Najčešća zabilježena zvanja zaposlenih slijepih i slabovidnih osoba su NKV radnik, telefonist te trgovac.

* Kod navođenja broja zaposlenih osoba s invaliditetom treba istaći da se ovaj parametar prati tek unazad tri godine što ga čini, u određenom postotku nekompletnim, te ga stoga potrebno triangulirati sa parametrima drugih izvora koji prate navedenu varijablu

Tablica 1. Prikaz broja zaposlenih osoba kojima je uzrok invaliditeta slijepoća i znatna slabovidnost, prema spolu i županijama prebivališta

Županija prebivališta	Spol		Ukupno
	muški	ženski	
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	6	2	8
BRODSKO-POSAVSKA	12	4	16
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	16	6	22
GRAD ZAGREB	46	42	88
ISTARSKA	23	15	38
KARLOVAČKA	8	2	10
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	7	4	11
KRAPINSKO-ZAGORSKA	7	5	12
LIČKO-SENJSKA	6	2	8
MEĐIMURSKA	12	7	19
OSJEČKO-BARANJSKA	16	5	21
POŽEŠKO-SLAVONSKA	10	2	12
PRIMORSKO-GORANSKA	24	17	41
SISAČKO-MOSLAVAČKA	18	7	25
SPLITSKO-DALMATINSKA	23	18	41
ŠIBENSKO-KNINSKA	15	7	22
VARAŽDINSKA	15	6	21
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	6	1	7
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	8	3	11
ZADARSKA	13	9	22
ZAGREBAČKA	6	13	19
Nespecificirano	9	6	15
Ukupno	306	183	489

24.12. Prikaz epidemioloških parametara o osobama s invaliditetom s područja Dubrovačko neretvanske županije

U Registru osoba s invaliditetom, stanje na dan 02.11.2011. zabilježeni su parametri za 525 576 osoba s invaliditetom od kojih su 11 486 (2,2%) s područja Dubrovačko neretvanske županije. Invaliditet u navedenoj županiji je zabilježen u svim dobnim skupinama a najveća učestalost (oko 39%) je u dobnj skupini 50-64 godina, pri čemu je zabilježena i veća učestalost kod muškog spola (oko 66%) (tablica 1).

Tablica 1. Prikaz broja osoba s invaliditetom s područja Dubrovačko neretvanske županije, prema spolu i dobnim skupinama

Dobna skupina	Spol		Ukupno
	muški	ženski	
0-4	40	26	66
5-9	133	83	216
10-14	196	134	330
15-19	196	140	336
20-24	131	87	218
25-29	75	55	130
30-34	112	40	152
35-39	277	71	348
40-44	595	102	697
45-49	703	191	894
50-54	856	413	1269
55-59	1127	589	1716
60-64	959	522	1481
65-69	598	313	911
70-74	588	344	932
75-79	444	325	769
80-84	250	251	501
85+	240	280	520
Ukupno	7520	3966	11486

* Napomena – ukupan broj živih osoba s invaliditetom prikazan u Tablici 1. je manji od registriranog broja živih osoba iz 2010. godine, objavljenom na http://www.hzjz.hr/epidemiologija/kron_mas/invalidi10.pdf, zbog aktivnosti koje su provedene u Registru sa ciljem smanjenja greške proizašle iz nenavođenja osobnog identifikatora osobe (OIB, JMBG) u rješenjima za osobe s invaliditetom. Temeljem tih aktivnosti povećan je broj osoba s jednim od identifikatora osobe a samim time i kvalitetnija evidencija broja umrlih osoba s invaliditetom.

Od ukupnog broja osoba s invaliditetom, kod kojih je specificiran parametar o stupnju obrazovanja, najveći udio je onih bez i s nezavršenom osnovnom školom (34,6%) te sa završenom srednjom školom (32,6%). Kod osoba s invaliditetom muškoga spola najčešće zabilježeno je srednjoškolsko obrazovanje, dok žene s invaliditetom najčešće su bez ili imaju nezavršenu osnovnu školu (tablica 2).

Tablica 2. Prikaz stupnja obrazovanja kod osoba s invaliditetom s područja Dubrovačko neretvanske županije, prema spolu

Obrazovanje	spol		Ukupno
	muški	ženski	
bez OŠ i nezavršena OŠ	169	421	590
OŠ	211	197	408
SSS	312	243	555
VŠS i VSS	45	32	77
specijalno	36	38	74
Ukupno	773	931	1704

U registru su zabilježeni parametri za 464 zaposlene osobe s invaliditetom od kojih je 63% muškog spola a 37% ženskog, s najvećim brojem zabilježenih zaposlenih u dobnoj skupini 50-64 godine (tablica 3). Ovdje je važno istaći da se podaci o broju zaposlenih osoba s invaliditetom prate tek od 2007. godine te je ove parametre potrebno triangulirati sa ostalim izvorima koji prate zapošljavanje osoba s invaliditetom npr. Hrvatski zavod za zapošljavanje.

Tablica 3. Prikaz broja zaposlenih osoba s invaliditetom s područja Dubrovačko neretvanske županije, prema spolu i dobnim skupinama

Dobna skupina	Spol		Ukupno
	muški	ženski	
20-29	8	1	9
30-49	92	47	139
50-64	194	122	316
Ukupno	294	170	464

Od 2883 osoba s invaliditetom, kod kojih je specificiran parametar s kim osoba živi, najveći broj njih živi u obitelji (83%) (tablica 4).

Tablica 4. Prikaz s kim žive osobe s invaliditetom s područja Dubrovačko neretvanske županije, prema spolu i dobnim skupinama

S kim osoba živi	Dobna skupina						Ukupno
	0-19		20-64		65+		
	muški	ženski	muški	ženski	muški	ženski	
U obitelji	381	257	548	448	351	408	2393
Sam	0	1	87	76	42	190	396
Boravi u ustanovi	7	7	16	13	4	27	74
Ostali oblici (skrbnik, udomitelj, živi u samostanu, poznanik, beskućnik i sl)	2	2	6	3	2	5	20
Ukupno	390	267	657	540	399	630	2883

Iz Dubrovačko neretvanske županije registrirano je 2713 osoba s invaliditetom koje ostvaruje pravo na tuđu njegu i pomoć iz sustava socijalne skrbi od čega njih 1345 muških i 1368 žena, s 40% učestalošću u radno aktivnoj dobi; 38% u dobi starijoj od 65 godina te 22% učestalosti u dječjoj dobi (tablica 5).

Tablica 5. Prikaz broja osoba s invaliditetom, s područja Dubrovačko neretvanske županije, koja ostvaruju pravo na tuđu njegu i pomoć u sustavu socijalne skrbi, prema spolu i dobnim skupinama

Dobne skupine	Spol		Ukupno
	muški	ženski	
0-19	367	247	614
20-64	593	487	1080
65+	385	634	1019
Ukupno	1345	1368	2713

Najveći broj osoba s invaliditetom (57%), s područja Dubrovačko neretvanske županije, ostvaruje svoja prava u Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje (tablica 6).

Tablica 6. Prikaz resora/tijela vještačenja u kojima je utvrđen invaliditet, kod osobe s invaliditetom s područja Dubrovačko neretvanske županije, te temeljem toga osoba ostvaruju svoja prava

Tijelo vještačenja	Broj osoba
Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje	6565
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti – za branitelje s invaliditetom	2085
Ministarstvo prosvjete – za djecu s potrebom prilagođenog oblika odgoja i obrazovanja	508
Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi – za ratne vojne invalide II svjetskog rata i poraća	380
Centri za socijalnu skrb	2950
Ukupno	12488

*Napomena – ukupna broj u Tablici 6. je veći od ukupnog broja registriranih osoba jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

U Dubrovačko neretvanskoj županiji vodeći uzroci invaliditeta i komorbiditenih dijagnoza koje pridonose funkcionalnom oštećenju osobe, temeljem Zakona o hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN 64/01), su iz skupine oštećenja lokomotornog sustava, drugih organa i organskih sustava te duševnih poremećaja. U dobnj skupini 0-19 godina najčešći su uzroci invaliditeta i komorbiditenih dijagnoza koje pridonose funkcionalnom oštećenju osobe iz skupine oštećenja govora i glasovno govorne komunikacije te specifičnih poteškoća u učenju; oštećenja središnjeg živčanog sustava te mentalna retardacija. U dobnj skupini 20-64 godine najčešći su uzroci invaliditeta i komorbiditenih dijagnoza koje pridonose funkcionalnom oštećenju osobe iz skupine duševnih poremećaja te oštećenja lokomotornog sustava. U dobnj skupini 65+ najčešći su uzroci invaliditeta i komorbiditenih dijagnoza koje pridonose funkcionalnom oštećenju osobe iz skupine oštećenja drugih organa i organskih sustava te oštećenja lokomotornog sustava (tablica 7).

Tablica 7. Prikaz vrsti oštećenja, temeljem Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom, kod osoba s invaliditetom s područja Dubrovačko neretvanske županije, prema spolu i dobnim skupinama

Vrsta oštećenja	Dobne skupine						Ukupno
	0-19		20-64		65+		
	muški	ženski	muški	ženski	muški	ženski	
oštećenje vida	26	24	135	87	116	107	495
oštećenje sluha	21	15	107	46	68	37	294
oštećenje glasovno govorne komunikacije i specifične poteškoće u učenju	181	106	45	36	14	11	393
oštećenje lokomotornog sustava	40	33	1155	485	497	475	2685
oštećenje središnjeg živčanog sustava	160	102	500	303	351	239	1655
oštećenje perifernog živčanog sustava	17	6	161	27	58	13	282
oštećenje drugih organa	91	76	910	576	555	456	2664
mentalna retardacija	111	89	173	132	11	12	528
duševni poremećaji	54	25	1182	747	363	289	2660
autizam	15	3	6	3	0	0	27
prirodne anomalije i kromosopatije	94	81	31	40	0	8	254
višestruka oštećenja	290	183	956	583	513	482	3007

Najveći broj osoba s invaliditetom s područja Dubrovačko neretvanske županije u rješenjima o invaliditetu ima navedene dijagnoze iz skupine duševnih poremećaja i poremećaja ponašanja (F00-F99) te iz skupine bolesti mišićno koštanog i vezivnog tkiva (M00-M99) (tablica 8).

U Dubrovačko neretvanskoj županiji je 261 osoba s 100% oštećenjem organizma (oko 2% ukupnog broja osoba s invaliditetom) od čega je njih 209 u sustavu mirovinskog osiguranja; 25 branitelja Domovinskog rata te 27 ratna vojna invalida II svjetskog rata i porača.

U tablici 9. navedene su neke od dijagnoza koje, prema mišljenju autora izvješćaja, u većoj mjeri ili potpunosti invalidiziraju osobu.

Tablica 8. Prikaz broj osoba s invaliditetom prema spolu, dobnim skupinama (0-19, 20-64, 65+) i prema MKB-skupinama koje su navedene u rješenjima o invaliditetu te uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju osobe

MKB-10 skupina bolesti s naznakom šifre	Dobna skupina						Ukupno
	0-19		20-64		65+		
	m	ž	m	ž	m	ž	
Zarazne i parazitarne bolesti (A00-B99)	2	3	29	15	27	6	82
Novotvorine (C00-D48)	26	20	161	192	83	70	552
Bolesti krvi i krvotvornog sustava (D50-D89)	7	9	13	25	10	10	74
Endokrine bolesti, bolesti prehrane i metabolizma (E00-E99)	38	27	180	108	136	173	662
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja (F00-F99)	183	115	1312	854	365	292	3121
Bolesti živčanog sustava (G00-G99)	144	88	435	247	235	154	1303
Bolesti oka i očnih adneksa (H00-H59)	64	48	149	109	133	154	657
Bolesti uha i mastoidnog nastavka (H60-H95)	21	15	106	46	68	37	293
Bolesti cirkulacijskog sustava (I00-I99)	10	5	452	258	443	439	1607
Bolesti dišnog sustava (J00-J99)	33	19	121	73	109	56	411
Bolesti probavnog sustava (K00-K93)	19	21	106	41	43	36	276
Bolesti kože i potkožnog tkiva (L00-L99)	9	5	56	22	28	23	143
Bolesti mišićno koštanog sustava i vezivnog tkiva (M00-M99)	23	20	903	446	403	402	2197
Bolesti sustava mokraćnih i spolnih organa (N00-N99)	12	5	63	33	56	38	207
Kongenitalne malformacije, deformiteti i kromosomske abnormalnosti (Q00-Q99)	92	81	31	40	0	8	252
Ozljede, otrovanja i neke druge posljedice vanjskih uzroka (S00-T98)	5	7	579	106	241	156	1094

Tablica 9. Dijagnoze koje u većoj mjeri ili u potpunosti invalidiziraju osobu

MKB-10 šifra	Dijagnoza	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	470
F20.5	Rezidualna shizofrenija	86
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	136
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	27
G10,G11	Huntingtonova korea i nasljedene ataksije	3
G12	Spinalna mišićna atrofija	5
G71	Mišićna distrofija	12
G80	Infantilna cerebralna paraliza	181
G82	Para i tetraplegija	141
H54.0	Sljepoća na oba oka	107
H91.93	Gluhoća*	57
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	39
Q90	Down sindrom	49
S48	Amputacija obje nadlaktice	1
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S88	Amputacija obje potkoljenice	4
G35	Multipla skleroza	37

*osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

24.13. Prikaz epidemioloških parametara o ženama s invaliditetom s područja Brodsko posavske županije

U Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom registrirano je, stanje na dan 05.12.2011., 520 014 osoba s invaliditetom od čega njih 18 131 (3,5%) ima prebivalište u Brodsko posavskoj županiji te na taj način osobe s invaliditetom čine 10,3% stanovništva ove županije. U odnosu na prošlu godinu nije zabilježen značajniji porast ili pad prevalencije invaliditeta u županiji. Od ukupnog broja osoba s invaliditetom 5929 su žene (33%) pri čemu je registrirano 561 (9,5%) djevojčica s većim teškoćam u razvoju i invaliditetom u dobnoj skupini 0-19; 2411 u radno aktivnoj dobi 20-64 godine (40,6%) dok je 2957 u dobnoj skupini 65+ (tablica 1). Najveći broj žena, njih 1901, živi u Slavonskom Brodu, a zatim slijede Nova Gradiška (692 žene s invaliditetom) te Rešetari (139 žena s invaliditetom).

Tablica 1. Prikaz broj žena s invaliditetom u Brodsko posavskoj županiji, prema dobnim skupinama

Dobna skupina	Broj osoba
0-4	23
5-9	98
10-14	240
15-19	200
20-24	109
25-29	86
30-34	76
35-39	89
40-44	169
45-49	235
50-54	475
55-59	629
60-64	543
65-69	435
70-74	637
75-79	835
80-84	654
85+	396
Ukupno	5929

Od ukupnog broja žena s invaliditetom iz Brodsko posavske županije, kojima je specificiran stupanj obrazovanja, 83% žena ima osnovno školsko obrazovanje ili ima nezavršenu osnovnu školu (četiri razreda); 13% ima srednju stručnu spremu; oko 1% je visoke ili više stručne spreme dok je 3% sa specijalnim obrazovanjem. Prema podacima o zapošljavanju, koji se prate od 2008. godine, zabilježeno je 86 žena s invaliditetom koje su zaposlene (oko 4% od ukupnog broja žena s invaliditetom u radno aktivnoj dobi županije). Zaposlene žena s invaliditetom županije najviše se bave poljoprivrednom djelatnošću. Najveći broj žena s invaliditetom, kojima je specificirano s kim žive, živi u obitelji (57,1%) dok 23% žive same a 19% boravi u ustanovi. Oko 19% žena s invaliditetom Brodsko posavske županije, kojima je specificiran parametar o uvjetima stanovanja, živi u nezadovoljavajućim uvjetima. Najveći broj žena s invaliditetom (36%) , s područja ove županije, ima uzrok invaliditeta ili komorbiditetnu dijagnozu koja pridonosi funkcionalnom oštećenju osobe, iz skupine oštećenja lokomotornog sustava. Najveći broj žena s invaliditetom županije, njih 2950, ostvaruje svoja invalidska prava u sustavu socijalne skrbi te sustavu mirovinskog osiguranja (2810 žena). 389 djevojčica s većim teškoćama u razvoju ostvaruje pravo na primjereni oblik odgoja i obrazovanja dok 166 žena ima posljedice ratnih događanja (106 ima status ratnog vojnog invalida II Svjetskog rata a 62 su branitelj Domovinskog rata s invaliditetom).

24.14. Prikaz nekih epidemioloških parametara o osobama s invaliditetom s područja Osječko baranjske županije

Broj registriranih osoba s invaliditetom u Osječko baranjskoj županiji: 34 741 (22121 muški; 12620 žene)

Dobne skupine registriranih osoba s invaliditetom u Osječko baranjskoj županiji: 2733 djece (dobna skupina 0-19 godina) s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju; 20777 osoba s invaliditetom u radno aktivnoj dobi (dobna skupina 20-64 godine); 11231 osoba s invaliditetom u dobnoj skupini 65+

Općine Osječko baranjske županije sa najvećim brojem registriranih osoba s invaliditetom (prvih pet): Osijek 13948; Đakovo 2833; našice 1882; Valpovo 1358; Beliše 1335

Obrazovna struktura osoba s invaliditetom Osječko baranjske županije (za one osobe za koje je taj parametar dostupan): 75% OŠ ili nezavršena OŠ (četiri razreda OŠ); 19% SSS; 2% VSS/VSS; 4% specijalno

Broj zaposlenih osoba s invaliditetom Osječko baranjske županije (ovaj parametar se prati tek od 2008.g) : 597 (410 muških; 187 žena)

Najčešća zvanja zaposlenih osoba s invaliditetom Osječko baranjske županije: NKV radnik; trgovac; automehaničar; strojobravar

S kim žive osobe s invaliditetom Osječko baranjske županije (za one osobe za koje je taj parametar dostupan): 71,5% u obitelji; 25% sami; 2% u ustanovi; 1% udomitelj/skrbnik; 0,5% ostalo (susjed, poznanik, samostan, beskućnik)

Uvjeti stanovanja osobe s invaliditetom Osječko baranjske županije (za one osobe za koje je taj parametar dostupan): 81% zadovoljava; 19% djelomično zadovoljava ili ne zadovoljava

Vrste oštećenja, temeljem Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom, koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom Osječko baranjske županije:

1. Oštećenja lokomotornog sustava – 9195 (26,5%) osoba s invaliditetom
2. Duševni poremećaji – 8348 (24%) osoba s invaliditetom
3. Oštećenja drugih organa i organskih sustava – 6229 (18%) osoba s invaliditetom
4. Oštećenja središnjeg živčanog sustava – 3777 (11%) osoba s invaliditetom
5. Mentalna retardacija – 1651 (5%) osoba s invaliditetom
6. Oštećenja glasovno govorne komunikacije – 1501 (4%) osoba s invaliditetom
7. Oštećenja vida – 1137 (3%) osoba s invaliditetom
8. Oštećenja perifernog živčanog sustava – 826 (2%) osoba s invaliditetom
9. Oštećenja sluha – 786 (2%) osoba s invaliditetom
10. Prirođene anomalije i kromosomopatije – 440 (1%) osoba s invaliditetom
11. Autizam – 74 (0,2%) osoba s invaliditetom
12. Višestruka oštećenja - 7885 (23%) osoba s invaliditetom

Resori iz kojih osobe s invaliditetom iz Osječko baranjske županije ostvaruju svoja invalidska prava:

- 2431 osoba s rješenjem o primjerenom obliku odgoja i obrazovanja
- 858 osoba s rješenjem o statusu RVI iz II Svjetskog rata
- 6581 osoba s rješenjem o invaliditetu iz sustava socijalne skrbi
- 6298 osoba s rješenjem o statusu hrvatskog ratnog vojnog invalida Domovinskog rata
- 21139 osoba s rješenjem o invaliditetu u sustavu mirovinskog osiguranja

24.15. Prikaz epidemioloških parametara o ženama s invaliditetom s područja Međimurske županije

U Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom registrirano je, stanje na dan 07.12.2011., 520 053 osoba s invaliditetom od čega njih 11 517 (2,2%) ima prebivalište u Međimurskoj županiji te na taj način osobe s invaliditetom čine 9,7% stanovništva županije. Od ukupnog broja osoba s invaliditetom 5252 su žene (45,6%) pri čemu je registrirano 737 (14%) djevojčica s većim teškoćama u razvoju i invaliditetom u dobnoj skupini 0-19; 2322 u radno aktivnoj dobi 20-64 godine (44,2%) dok je 2193 (41,8%) u dobnoj skupini 65+ (tablica 1). Najveći broj žena, njih 1538, živi u Čakovcu, a zatim slijede Nedelišće (692 žene s invaliditetom) te Mursko Središće (286 žena s invaliditetom).

Tablica 1. Prikaz broj žena s invaliditetom u Međimurskoj županiji, prema dobnim skupinama

Dobna skupina	Broj osoba
0-4	18
5-9	140
10-14	348
15-19	231
20-24	107
25-29	92
30-34	74
35-39	78
40-44	139
45-49	285
50-54	484
55-59	577
60-64	486
65-69	390
70-74	422
75-79	521
80-84	440
85+	420
Ukupno	5252

Od ukupnog broja žena s invaliditetom iz Međimurske županije, kojima je specificiran stupanj obrazovanja, 86% žena ima osnovno školsko obrazovanje ili ima nezavršenu osnovnu školu (četiri razreda OŠ); 9% ima srednju stručnu spremu; oko 1% je visoke ili više stručne spreme dok je 4% sa specijalnim obrazovanjem. Prema podacima o zapošljavanju, koji se prate od 2008. godine, zabilježeno je 84 žene s invaliditetom koje su zaposlene (oko 4% od ukupnog broja žena s invaliditetom u radno aktivnoj dobi županije). Zaposlene žene s invaliditetom županije najviše su NKV radnice, trgovci, kuhari te ekonomski tehničari. Najveći broj žena s invaliditetom, kojima je specificirano s kim žive, živi u obitelji (74,3%) dok 19% žive same a 5,3% boravi u ustanovi. Oko 23% žena s invaliditetom Međimurske županije, kojima je specificiran parametar o uvjetima stanovanja, živi u nezadovoljavajućim uvjetima. Najveći broj žena s invaliditetom (37%) , s područja ove županije, ima uzrok invaliditeta ili komorbiditetnu dijagnozu koja pridonosi funkcionalnom oštećenju osobe, iz skupine oštećenja lokomotornog sustava. Najveći broj žena s invaliditetom županije, njih 2711, ostvaruje svoja invalidska prava u sustavu mirovinskog osiguranja te sustavu socijalne skrbi (2383 žena). 571 djevojčica s većim teškoćama u razvoju ostvaruje pravo na primjereni oblik odgoja i obrazovanja dok 9 žena ima posljedice ratnih događanja (4 ima status ratnog vojnog invalida II Svjetskog rata a 5 su branitelj Domovinskog rata s invaliditetom).